

**SPD a tematizace migrace v období před volbami
do Evropského parlamentu 2019: případová studie
facebookových příspěvků a výstupů
v TV předvolebních debatách¹**

Denisa CHARVÁTOVÁ, Eva NIKLESOVÁ

**SPD and the issue of migration in the run-up to the 2019
EP elections: a case study of Facebook posts
and TV pre-election debates**

Abstract: The aim of the paper is to analyse the migration discourse of the Czech party Freedom and Direct Democracy (SPD) in the run-up to the 2019 European Parliamentary elections. The pre-election rhetoric of the SPD party, a „xenophobically toned entity“ according to the Czech Ministry of Interior, which won two MEPs in the 2019 elections, was analysed in two ways. First, it was devoted to the argumentation strategies of SPD leaders in TV debates, with a special focus on misleading argumentation. Second, it focused on how the topic of migration was discussed and visualized on the Facebook profile of the SPD chairman Tomio Okamura. It concludes that during the TV debates, the main communication strategy was to stay on the message, especially by the repetition of slogans, requests, and main manifesto appeals. On Facebook, the visual framing of the migration was taken out of context and used in a manipulative manner while the anti-immigration discourse can be divided into six thematic groups, which are intertwined; these include

Islam/Islamization, immigration, migrants, immigrant culture, foreign policy, and the SPD (and its fight against migration).

Key Words: political communication, TV political debates, social media, migration, the 2019 EP elections, Freedom and Direct Democracy, Tomio Okamura

Úvod

V kontextu voleb do Evropského parlamentu, které se na území ČR konaly 24. a 25. května 2019,² představovala migrace jedno z prioritních témat předvolebních kampaní.³ Z českých politických stran či hnutí, jimž se v Evropském parlamentu podařilo získat mandáty, byla tematika migrace akcentována především hnutím Svoboda a přímá demokracie (dále SPD).⁴

Hnutí SPD je MV ČR označováno za „xenofobně laděný subjekt“ a v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu je v Souhrnné situační zprávě MV ČR za 2. čtvrtletí roku 2019 uvedeno, že „volby do Evropského parlamentu ukázaly jasnou dominanci hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura mezi xenofobně laděnými subjekty. Hnutí jednoznačně upozadilo tradiční extremistické strany“ (Ministry of the Interior, 2019a). V podobném duchu vyznívá i obecná charakteristika SPD uvedená ve Zprávě o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018, podle níž „Nejvlivnějším aktérem na poli šíření náboženské či etnické nesnášenlivosti je hnutí Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (dále jen „SPD“). Někteří jeho členové byli velmi aktivní v šíření informací zaměřených proti muslimům, imigrantům či Romům. SPD záměrně cílí na skupiny obyvatel, u kterých předpokládá, že manipulativní informace, které jim soustavně předkládá, nebudou podrobovat kritické reflexi“ (Ministry of the Interior, 2019).

Vzhledem k výše uvedenému výsledku hnutí SPD ve volbách do Evropského parlamentu konaných v roce 2019 byla předvolební rétorika tohoto hnutí zvolena jako předmět analýzy s cílem deskripce předvolebních komunikačních prostředků a strategií užívaných v souvislosti

s tematizací migračního diskurzu: 1. v prostředí sociálních médií (konkrétně Facebooku) v období tzv. horké fáze kampaně, a sice od 10. května do 25. května 2019 (tedy 14 dnů před volbami do Evropského parlamentu a ve 2 dnech konání samotných voleb) a 2. v televizních debatách českých celoplošných televizních stanic, které se explicitně vztahovaly k volbám do Evropského parlamentu.⁵

1 Voličská základna SPD

Po roce 2010 dochází k transformaci voličského chování, v důsledku čehož zaznamenala úspěch řada nových politických stran. O sněmovních volbách v letech 2010 a 2013 se často hovoří jako o politickém zemětřesení (Haughton, Novotná, Deegan-Krause, 2011; Hanley, 2012; Havlík, Hloušek, 2014; Maškarinec, Bláha, 2014; Haughton, Deegan-Krause, 2015; Klíma, 2015; Kopeček, Svačinová, 2015). S ohledem na skutečnost, že se mnohdy jedná o politické strany pracující s antiestablishmentovou reformní rétorikou (Hanley, Sikk, 2016), nabízí se podle některých autorů jako příhodné hledat odpověď na tuto otázku prostřednictvím konceptu mobilizace křivd (viz např. Haughton, Novotná, Deegan-Krause, 2011; Charvát, Maškarinec, 2019). Téma migrace se stalo jedním z ústředních témat voleb do Evropského parlamentu již v roce 2014. Tehdejší Okamurova strana Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury kladla důraz na národní otázku, dokonce přebrala řadu motivů z kampaní jiných populistických krajně pravicových stran západní Evropy (Hynčica, Maškarinec, Novotný, 2016, s. 62–64). V kontextu českého prostředí se jeví jako vhodné mobilizaci imigrace doplnit o mobilizaci etnických křivd, a sice ve vztahu k romskému obyvatelstvu, vůči kterému česká populace mnohdy zaujímá negativní postoje. Jelikož tuto problematiku etablované strany přehlížely, nespokojení voliči začali hledat řešení u nových stran, z nichž mnohé s protiimigrační či etnickou rétorikou pracovaly (Charvát, Maškarinec, 2019, s. 66–67).

Úspěch SPD můžeme sledovat zejména v regionech s vyšší nezaměstnaností a nižším počtem podnikatelů. Naopak nižší podporu SPD nacházíme u vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. To vše dává tušit, že zde dochází k mobilizaci obyvatelstva, které pociťuje ekonomické křivdy,

jež jsou spojené se zvyšující se sociální nerovností. SPD (spolu s ANO 2011) vstoupila do oblastí, které byly dříve charakteristické vyšší podporou levicových stran. U SPD je znatelná i podpora s vlivem etnických a imigračních křivd. Nižší podpory se tak logicky SPD dostává v oblastech s vyšší přítomností cizinců a Romů (Charvát, Maškarinec, 2019, s. 69).

2 SPD a tematizace migrace v TV debatách před volbami do europarlamentu (se zaměřením na analýzu argumentačních strategií)

Významnou součástí kampaně SPD před volbami do Evropského parlamentu se stalo účinkování zástupců tohoto hnutí v televizních předvolebních debatách, tradičním nástroji politického marketingu (Maarek, 2001; Štědroň et al., 2013). S přihlédnutím k tomu, že televizní debaty mohou mít značný vliv na záměry voličů, preferenci témat a vnímání kandidátovy osobnosti (Craig, 2010; Druckman, 2003; Maurer, Reinemann, 2003; Wolf, Koch, 2011), se zaměříme na to, zda prezentace témat spojených s migrací a migrační politikou ze strany představitelů SPD byla v souladu se zásadami věcné argumentace a zda byla dodržena kritéria tzv. informační kvality (srov. Hagen, 1995, s. 32; Westerståhl, 1983, s. 403–424; McQuail, 2016, s. 78).

Do analýzy jsme zahrnuli předvolební debaty, které byly vysílány českými celoplošnými televizními stanicemi, a to jak v oblasti médií veřejné služby (Česká televize), tak i médií soukromých (TV Nova a TV Barrandov).⁶ Jak bude níže uvedeno, na TV Nova a TV Barrandov šlo o debaty pouze s představitelem SPD i o debaty s větším počtem diskutujících. Na České televizi nebyla odvysílána předvolební debata, v níž by vystupoval pouze moderátor a zástupce hnutí SPD. Lze tudíž predikovat, že diskurz související s migrací bude z hlediska kvalitativního i kvantitativního více zastoupen v předvolebních debatách, v nichž byli přítomni pouze zástupce SPD a moderátor.

Analýza těchto televizních předvolebních debat bude primárně věnována identifikaci a deskripci argumentačních strategií se zaměřením na výskyt tzv. klamných argumentů.⁷ K tomuto rozhodnutí nás vedly dva důvody: 1. „v nejnovějším výzkumu argumentace se do popředí zájmu dostává

sémanticky i pragmaticky orientovaný rozbor záměrně nebo nezáměrně klamných argumentů“ (Kraus, 2010, s. 43) a 2. významní neorétoričtí autoři (Woods, Walton, 1982; Woods, 2004) na tzv. klamné argumenty nazírají jako na „běžnou složku každodenní komunikace“ (Kraus, 2010, s. 43). Argumentaci v rámci této studie „nechápeme jako vyplývání či důkaz, kdy z předpokladu odvozujeme závěr nebo z axiomů teoremy. Argumentace důkaz plně využívá, ale jde dále. (...) Argumentace použije vše, co slouží tázání i odpovídání, prikazování i přesvědčování, neváhá apelovat na city, může prosit i strašit a může použít i různých triků. Jde jen o jediné: obhájit vlastní argumenty a získat oponenta na svoji stranu. (...) Argumentace není tedy pouze logické vyplývání, ale přistupuje k ní nutná složka mimologická, přesvědčovací“ (Bokr, Svatek, 2000, s. 152). Dále vycházíme z předpokladu, že u „argumentu nejde vždy o pravdivost, ale o jeho účinnost“ (Bokr, Svatek, 2000, s. 153), přičemž právě sledování televizních diskusí považují Bokr a Svatek za „instruktáž argumentace i kvaziargumentace, korektního i nekorektního vedení diskuse“ (Bokr, Svatek, 2000, s. 155).

V rámci této studie budeme na výchozí předpoklad výskytu klamných argumentů v televizních předvolebních debatách se zástupci hnutí SPD nazírat fokusem předvolební komunikace a budeme je chápat jako důležitou složku persvazivního působení na recipienty.

3 Analýza argumentačních strategií v televizních předvolebních debatách na TV Nova (9. 5. 2019 a 22. 5. 2019)

Analýzu argumentačních strategií v TV debatách před českými volbami do Evropského parlamentu, jichž se účastnili zástupci SPD, započneme rozbořením diskuse z 9. 5. 2019 vysílané na webu tn.nova.cz komerční stanice TV Nova.⁸ Tato předvolební debata probíhala ve formě mediovaného dialogu pouze s dvěma účastníky – moderátorem pořadu a předsedou SPD Okamurou. V této debatě představovala – v Okamurových výrocích – migrace jedno z dominantních témat, společně s dalšími dvěma tematickými oblastmi – dvojí kvalitou potravin a požadavkem na celkovou změnu EU (Napřímo, 2019). Migrační diskurz byl Okamurou artikulován několika způsoby, což souvisí s tím, že měl – oproti

debatám s více účastníky – větší časový prostor na rozvedení svých úvah, mohl se k tématům vracet apod. Poprvé je migrační diskurz Okamurou tematizován ve výroku o nemožnosti ČR realizovat bezpečnostní a azylovou politiku na národní úrovni, a to v důsledku členství v Evropské unii: „Kdybychom nebyli v EU, tak si můžeme sami dělat bezpečnostní a azylovou politiku. (...) Vůbec bychom tady nebyli pod tlakem. (...) My v podstatě ani nemůžeme mít vlastní bezpečnostní politiku“ (Napřímo, 2019).

Členství ČR v Evropské unii Okamura prezentuje jako významný limitující faktor, který má přímý negativní dopad na bezpečnost v ČR.⁹ Okamura tímto způsobem vytváří dojem kauzálního vztahu mezi členstvím v EU a mezi bezpečnostní situací v ČR a uvádí hypotetickou úvahu o zlepšení situace po vystoupení České republiky z Evropské unie. Z hlediska teorie argumentace jde o tzv. „zkrácený úsudek“, kdy „v argumentaci je vyslovena pouze jedna nebo dvě první premisy a závěr“ (Bokr, Svatek, 2000, s. 157). Zároveň jde o to, že 1. kauzální argumenty bývají záludnější a hůře se odmítají než závěry, které se tváří jako „logické“, a že často nejsme při užití této strategie dostatečně kritičtí a nesprávnou kauzální souvislost nerozpoznáme (Edmüller, Wilhelm, 2019, s. 195–202) a 2. hypotetické soudy jsou „stravitelnější formou vyjádření určitého názoru či tvrzení“ (Klapetek, 2008, s. 214). Pokud bychom chtěli výše uvedené tvrzení podrobit věcné analýze argumentace a ověřit pravdivost tvrzení, nebylo by to možné, neboť Okamura neuvádí žádný odkaz na relevantní informační zdroj (např. legislativní opatření apod.). Pro recipienty této předvolební debaty tak zůstávají výše uvedená Okamurova slova v rovině nepodloženého zobecňujícího výroku. Z hlediska indikace míry jistoty (jistota modalitní, epistémická) Okamura podává výpověď jako „ne plně jistou“, výrazem „v podstatě“ se částečně „zbavuje zodpovědnosti prokázat pravdivost informace, kterou tvrdí“ (Grepl, 2002, s. 267).

Migrace je dále tematizována ve výroku o absenci relevantních dat o počtu a pohybu migrantů v ČR: „Probíhají tady nějakí migranti, o kterých se neví, občas nějakou špičku ledovce nám tady někdo, policie, zachytí“ (Napřímo, 2019).

Okamura se ani v tomto tvrzení neodkazuje na relevantní informační zdroj, jeho komunikační strategie je založena na práci s implikovaným významem, s „výchozím předpokladem (background assumption)“, a na využití presupozice, jejíž „pravdivost se při vyřčení věty předpokládá jako samozřejmá“ (Huang, 2014, s. 85), přičemž tímto tzv. „spouštěčem presupozic“ (presupposition triggers) je zde predikát změny stavu, sloveso „zachytit“ (Huang, s. 86–87). Okamura zde presuponuje zkreslené uvádění údajů o počtu migrantů na území ČR ze strany Policie ČR (či jiných státních orgánů). Dále je v tomto Okamurově tvrzení přítomna rovina vyvolávání strachu a obav z případného většího počtu migrantů v ČR, než je oficiálně udáváno. Jde o typický příklad klamné argumentace, tzv. *argumentum ad baculum* (Woods, Walton, 1982, s. 47–54), která je popisována i jako „vyvolávání strachu a hrůzy, kteréžto pocity mohou napomoci dosažení persuasivních cílů“ (Szymanek, 2003, s. 55) a která se „jako argument vznáší ve vzduchu ve vzduchu i tam, kde je v zámlce“ (Klapetek, 2008, s. 106). Zároveň se jedná o porušení „informační kvality“, neboť jde o případ, kdy se „nejednoznačné vyjádření dostane do skopusu negace či kvantifikace“ (Bednaříková, Jílek, 2015, s. 194).

Ve třetím Okamurově projevu, v němž je reflektován migrační diskurz, je akcentována nulová tolerance migrace a islámu v ČR: „My jsme vlastenecké strany, my chceme nulovou toleranci migrace, nulovou toleranci islámu. (...) Nulová tolerance, vrátit všechny tyhle ty azyly zpět do těch zemí, žádné azyly. A my nechceme ani propagaci islámu v ČR. (...) Žádné kvóty, žádné migranty, žádné nelegální migranty“ (Napřímo, 2019).

V tomto sdělení je možno identifikovat koincidenční sloučení několika komunikačních strategií. Významnou funkci zde plní *deixis* personální, která „především vztahuje výpověď k partnerům komunikace, resp. odlišuje účastníky a ne-účastníky komunikační události“, což se „projevuje zejména v systému tzv. osobních zájmen“ (Hirschová, 2013, s. 97).

Okamura anaforickým užitím zájmena „my“ zesiluje individuální apel, dochází k procesu polarizace, k vytváření obrazu nepřítelů (my vlastenecké strany vs. oni = ti ostatní, „zlí“). Zájmeno „my“, společně s inkluzivním plurálem, tento polarizační proces zintenzivňuje. Van Dijk (2009, s. 73) tento prostředek pro utváření diskriminačního diskurzu komentuje následovně: „Language users (including collective ones such as organizations)

speaking as members of ideological groups typically use the ‘political’ pronoun We (as well as us, ours, etc.) to refer to themselves and fellow group members. Similarly they refer to members of other, competing or dominated groups in terms of They (theirs, them). Given the overall polarization between ingroups and outgroups, its pronominal expression is the pair Us vs Them. Distance or a negative opinion about outgroups may also appear in possessives, such as Those people...“ Zároveň může docházet ke „zdůrazňování názorové jednoty mezi politickým vůdcem (stranou) a auditoriem (lidem)“, přičemž „prostředkem vyjádření této jednoty je politický diskurz založený na vysoké frekvenci zájmena my, resp. 1. osoby množného čísla sloves“ (Kraus, 2003, s. 21). Okamura opakovaným užitím slov „nulovou“, „nulová“, „tolerance“, „toleranci“ a „žádné“ zesílil významové vyznění výpovědi. Jde rovněž o to, že technika opakování je považována za jeden z pilířů propagandy.¹⁰ Princip opakování umocňuje sugestivnost, sdělení založená na principu opakování „stimulují a podněcují posluchačovu pozornost“ (Lotko, 2004, s. 99). Údernost sdělení je podpořena užitím kvantifikátoru v podobě neurčitého zájmena „žádný“ v anaforickém postavení (Oliva, 2017). Takto sugestivně podaná forma deklarovaného politického požadavku zároveň obsahuje sémantický rys nekompromisnosti, ráznosti a definitivnosti. V tomto Okamurově výroku není obsažen konkrétní návrh na realizaci daného politického požadavku, vyjádřen je pouze vztah původce děje k jeho realizaci z hlediska záměru (sémantická kategorie voluntativní modality) (Žaža, 2017).

Okamura předchozí tvrzení o „nulové toleranci“ konkretizoval, čímž dochází ke zmírnění původního perlokučního působení na potenciální i stávající voliče, kteří by myšlenky o nulové toleranci ve vztahu k migrantům mohli chápat jako příliš diskriminační, rigidní a radikální: „Nám přece nevadí, když na místa, která jsou nedostatková a na která v ČR nemůžeme prokazatelně sehnat českého občana, tak aby dočasně, na dočasné pracovní povolení, toto místo zastával někdo jiný ze spřízněné kultury, třeba stavební práce, Ukrajinci a podobně, ale musí mít dočasné to povolení“ (Napřímo, 2019).¹¹

Problémem tohoto výroku je však „vágnost lexikálního významu, (...) otevřenost“ (Bednaříková, Jílek 2015, s. 83) spojení „spřízněná kultura“,

přičemž právě vágní vyjadřování představuje prostředek pro „zeslabení ilokuční síly, a tedy epistemického či deontického statusu promluvy“ (Prokopová, 2014, s. 107). V tomto případě je spojení „spřízněná kultura“ prostředkem pro zesílení a podporu dichotomie mezi „našimi lidmi“ ze „spřízněné kultury“ a mezi „narušiteli“, těmi ostatními (migranty), kteří zde nejsou vítáni. Okamura užitím tohoto sémanticky vágního vyjádření sofistikovane pracoval s nevyřčeným, jde o účelovou strategii s cílem vyvolat u recipientů proces zaplňování významových mezer individuálními představami a myšlenkami o tom, kdo do „spřízněné kultury“ patří, kdo nikoliv, kde je ona hranice apod.

Opakování klíčového politického záměru („nulová tolerance migrace“) je v následujícím Okamurově výroku podpořeno argumentací příkladem (argumentum ab exemplo), „argumentem odvolávajícím se na takový příklad, v němž se odkazuje na vlastnosti nějakého prvku a jako dostatečující předpoklad pro potvrzení dané teze“ (Szymanek, 2003, s. 51). V tomto případě se jedná o argument situací v Japonsku. Anti-imigrační téma je zde rámováno jako problém, na který Okamura nabízí řešení:¹² *„Já mám příklad z Japonska. Japonsko je jedna z nejvyspělejších zemí světa vůbec a tam je nulová tolerance migrace. Přestože Japonsko má průměrný plat 80 000 Kč měsíčně (...), tak tam žádné migrační mafie (...), to tam prostě není. (...) V Japonsku není možné, když tam přijdete nelegálně, dostat jakoukoliv sociální podporu. Je potřeba upravit zákony tak, a my to chceme, i naše frakce, aby kdokoliv, kdo přijde nelegálně do Evropy, neměl nárok na žádnou sociální podporu, nic. Proto samozřejmě nebude ani nabídka ani poptávka. Je potřeba taky uzákonit zákaz propagace islámské ideologie. (...). My chceme bezpečnou Evropu, SPD, my to tady říkáme jasně. Zastavit migraci, nulovou toleranci a pak nemusíme mít betonové zátarasy“* (Napřímo, 2019).

Okamura přináší vizi konkrétního opatření s inspirací v japonském systému, message je snadno pochopitelná, argumetačně podpořena realitou a fungováním daného kroku v konkrétním prostředí.¹³ Kredibilita výroku je zvýšena obecnou známostí Okamurových částečných japonských kořenů a implikací předpokladu Okamurovy obeznámenosti se současnou japonskou migrační politikou. Okamura, resp. jeho mediální obraz, se zde transformoval do roviny autority, znalce japonské migrační

politiky, efektivně je využito potenciálu věrohodnosti přesvědčovatele (Klapetek, 2008, s. 89). Implikovaná věrohodnost je postavena na auře autenticity, Okamurovy japonské kořeny mají sloužit jako podprahová argumentační záruka podávání relevantních a pravdivých informací. Patrná je rovněž cílená práce s osobními zájmeny, zájmeno „já“ v 1. osobě singuláru funguje jako prostředek individuální identifikace účastníka komunikační situace (Hirschová, 2013, s. 97), jako nástroj pro zvýraznění skutečnosti, že produktor je zároveň autorem ilustrativního příkladu o japonské migrační politice. Zájmena „my“ v 1. osobě plurálu je naopak použito ve snaze o zesílení individuálního apelu a ke zdůraznění ideové soudržnosti hnutí SPD, resp. celé vlastenecké frakce. I toto sdělení je založené na principu opakování klíčové myšlenky („nulová tolerance“) a na prostředcích voluntativní modality („my chceme“, „je potřeba“), kdy mluvčí (původce děje) vyjadřuje záměr a nutnost konání, přičemž právě „aktualizace v rovině modální stavby výpovědi patří k nejdůležitějším a nejvýraznějším mimolexikálním prostředkům emocionality“ (Grepel, 1967, s. 61). Příznaková je rovněž pasivní konstrukce „je potřeba“, v níž absentuje „sémantický příznak aktivity“, „děj je pojat jako generalizovaný“ (Grepel, 1972, s. 147). Došlo zde k odsunutí konatele děje z povrchové pozice a tedy – v konečném důsledku – i k anonymizaci konatele (Jílek et al., 2016, s. 189), což lze chápat jako prostředek pro vytvoření presupozicičního rámce celospolečenské potřeby těchto opatření s cílem extenze sémantického pole mimo oblast představitelů a stoupenců SPD a vlastenecké frakce.

Naposledy je migrační diskurz v debatě Napřímo vysílané na webu tn.nova.cz 9. 5. 2019 řešen v souvislosti s bodem 23 z Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě.¹⁴ Okamura jmenuje české politiky, kteří v Evropském parlamentu pro přijetí tohoto Usnesení hlasovali: „Hlasovala tam paní Dlabajová, ta je teď lídrem hnutí ANO, paní Charanzová ANO, Ježek ANO, Telička, ale i europoslanec za ČSSD, všichni pro to hlasovali, europoslanci za KSČM, včetně paní Kateřiny Konečné, která je lídrem, TOP 09, KDU-ČSL, také pro to hlasovali“ (Napřímo, 2019).

Okamura se odvolává na autoritu, používá argumentaci autoritou, kdy se „názor zdůvodňuje odvoláním na to, že ho sdílí nějaká známá

osobnost (...) nebo skupina osob, instituce atd“ (Szymanek, 2003, s. 48). Byť se jedná o tvrzení opírající se o jasně definovaný a veřejně dostupný informační zdroj, jde o účelovou práci s informacemi a o argumentační strategii v podobě vytvoření falešného kauzálního vztahu, neboť přijetí tohoto dokumentu má nezávazný charakter, jde pouze o jakési doporučení: „Další dezinformace šířící se o dokumentu se vztahuje k bodu 23, ve kterém europoslanci mj. žádají Komisi a členské státy, aby s ohledem na stávající právní předpisy a postupy zajistily bezpečné a legální cesty pro přistěhovalce, uprchlíky a žadatele o azyl, kteří chtějí vstoupit do EU. Někteří uživatelé sociálních sítí si tuto proklamaci nevědomě či zcela záměrně vyložili tak, že Evropský parlament tímto volá po migraci a zve do Unie další přistěhovalce. To je však zcela zmanipulovaný výklad. Evropský parlament pouze požádal členské státy a Komisi, aby se dostalo skutečným uprchlíkům pomoci a ochrany, a to v legální rovině. Závazky vůči uprchlíkům si nevymyslel Parlament ani EU, ale plynou z platných mezinárodních dohod, kterými je i ČR vázána“ (Cemper, 2019). Okamura tímto způsobem efektivně pracoval s presupozicemi, uvedení politických představitelů, kteří pro dokument hlasovali, může navozovat presupoziční rámec jejich souhlasného stanoviska s přijímáním migrantů z Afriky do ČR. V tomto kontextu můžeme uvažovat i o rovině propagandistické, o technice osvědčení, jejíž základ spočívá ve „využívání citací, postojů a názorů, které jsou často vytrženy z kontextu, avšak pocházejí z ověřených zdrojů“ (Smolík, 2019: 181). Z hlediska mediálního dopadu tohoto Okamurova tvrzení uvádíme – jako příklad nesouhlasu s tímto způsobem podávání informací – reakci K. Konečné, členky KSČM a poslankyně v Evropském parlamentu, která 10. 5. 2019 na svém facebookovém profilu uvedla vyjádření Okamury lže !! TV Nova mi dává za pravdu. KSČM nehlasovala, pro migranty z Afriky. Odmítejme věřit lžím SPD (Konečná, 2019).¹⁵ V souvislosti s tímto nesouhlasným stanoviskem připravovala K. Konečná na Okamuru trestní oznámení (Czech News Agency, 2019a).

Na obsah článku Debata s Okamurou: Deset výroků, sedm lží! Kdy mluvil pravdu? (-epa-, 2019) ve facebookovém příspěvku 10. 5. 2019 kriticky reagoval sám Okamura, web TV Nova tn.cz označil za „sluníčkářský server“ a pro redaktora zvolil hodnotící adjektivum „sluníčkářský“

(Okamura, 2019). Okamura opět citoval bod 23 z Usnesení Evropského parlamentu a – bez uvedení informačního zdroje – zdůraznil, že „kdyby si sluníčkářský redaktor dal skutečně práci a nechtěl jen pomlouvat, tak by si i z veřejných zdrojů zjistil, že bavorský ministr vnitra uvádí mnohem větší množství migrantů, kteří vstoupili na německé území z ČR, než uvádí statistiky českého ministerstva vnitra“ (Facebook, Okamura, 10. 5. 2019). Okamura zde užil techniku cejchování, neboť substantivum „sluníčkář“ nese rys pejorativnosti: „Ve všech (popř. alespoň většinově) užívaných kontextech odvozenina sluníčkář plní spíše funkci ironického až sarkastického a pohrdlivého pojmenování, které je často důležitou součástí velmi útočných nebo alespoň (obvykle z obou stran) ostře konfrontačně vedených diskusí“ (Nejedlý, 2017, s. 109).

Závěrečné superdebaty lídrů osmi parlamentních stran vysílané na TV Nova (kanál Nova 2) 22. 5. 2019,¹⁶ dva dny před zahájením českých voleb do Evropského parlamentu, se za SPD účastnil David,¹⁷ lídr hnutí pro volby do Evropského parlamentu v roce 2019, který se na základě výsledků voleb (33 055 preferenčních hlasů, Czech Statistical Office, 2019a) stal europoslancem (MEPs. European Parliament, nedatováno). Tato předvolební superdebata byla vysílána na webu tn.cz a na televizním kanálu Nova 2. Debatu moderoval Rey Koranteng, který se politiků ptal na aktuální témata a na to, čeho chtějí strany v Europarlamentu dosáhnout (Závěrečná superdebata..., 2019).¹⁸

Zaměříme-li se na analýzu argumentačních strategií užitých Davidem v souvislosti s diskurzem migrace, v první tematicky relevantní sekvenci o vyčlenění finančních prostředků „na podporu migrace“ v rozpočtu EU na rok 2019 je přítomna tzv. argumentace klackem (argumentum ad baculum): „I v následujícím roce se na podporu migrace plánuje 273 miliard a na ochranu hranic 13 miliard korun. Je otázka, jestli někdo skutečně bere vážně, že ta hrozba migrace skončila. Pravděpodobně ne a bude nadále podporována. (...) To je jedna z položek rozpočtu, na podporu migrace. Je to v rozpočtu EU na tento rok“ (Závěrečná superdebata..., 2019).

David výrazem „hrozba“ nastolil rámec nazírání na migraci skrze optiku bezpečnosti, migrace zde „prochází procesem sekuritizace, tedy

procesem konstruování migrace jako hrozby“ (Blažek, 2014).¹⁹ Stulík a Krčál (2019, s. 12) k tomuto způsobu tematizace migrace dodávají následující: „Taková typicky populistická komunikační strategie sekuritizuje a rétoricky vytváří mimořádnou hrozbu zavedením – rétoricky odpovídajících – mimořádných prostředků, jako je např. uzavření hranic. Vytvoření strachu je pak součástí snahy o tvorbu odpovídající populistické mentality. Mezi aktéry využívající právě přiblíženou populistickou komunikační strategii patří zástupci hnutí Úsvit a SPD. Hnutí SPD v čele s Tomiem Okamurou vykazuje na úrovni analýzy stenoáznamů velmi silný příklon k populistické argumentaci“. Kromě argumentace vyhrožováním je použita také argumentace populistická (argumentum ad populum), přičemž ve výše uvedeném výroku Davida jde o rovinu „prezentace veškerých jako výsledku ničemných snah protivníků“ (Szymanek, 2003, s. 64). V tomto případě představuje onu „ničemnou snahu protivníků“ deklarované rozhodnutí představitelů Evropské unie vyčlenit finance na „podporu migrace“.

Argumentační strategii v podobě osobní zkušenosti David aplikoval v následujícím výroku, tematizujícím migrační diskurz: „Já jsem se setkal s cizincem, který byl opakovaně vyhoštěn, a stále tady pobývá“ (Závěrečná superdebata..., 2019). Tento styl argumentace má neoddiskutovalnou výhodu – „co člověk sám zažil, to mu nikdo nevezme a nevymluví“ (Klapetek 2008: 91). Jde však o vágní výrok, u něhož není možno – bez prokázání identity zmiňovaného cizince – jakkoliv ověřit jeho validitu a stanovit míru informační kvality.

Třetí a poslední projev reflexe migračního diskurzu ve sledované předvolební debatě opět souvisí s argumentací autoritou. David uvedl – stejně jako Okamura v debatě z 9. 5. 2019 – citaci bodu 23 z Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě. David této přímé citace užil ve funkci východiska pro úvahy o potenciálních budoucích důsledcích, souvisejících s přijetím tohoto usnesení: „Jestliže se vyzývá Evropská komise, aby připravila legální cesty, tak to znamená, že se vyzývá, aby byla připravena směrnice, nebo nařízení, které bude uloženo členským státům, a pak už to závazné bude. (...) Je to stejně nezávazné jako zvací dopis z roku 68, kdy ti vojáci taky nemuseli přijít, že. (...) Já neříkám nic víc,

než že jste hlasovali pro usnesení. (...) Je to výzva Evropské komisi, aby konala. Ona konat nemusí, v tomto smyslu je to nezávazné, jak říkal pan Zahradil, ale konat může, z vlastní iniciativy, protože to usnesení má jako podklad“ (Závěrečná superdebata..., 2019).

David se zde dostává do roviny spekulací, užívá argumentační strategii argumentum ab exemplo, odvolání se na „takový příklad, v němž se odkazuje na vlastnosti nějakého prvku a jako dostačující předpoklad pro potvrzení dané teze“ (Szymanek, 2003, s. 51). Dochází zároveň k vytvoření falešné analogie, relativizována je „nezávaznost“ přijetí dané evropské směrnice, není však patrná žádná přímá souvislost mezi událostmi z roku 1968 a mezi přijetím Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě. David využil odkazu na klíčové historické události, které jsou obecně známé a které patří k těm nejzávažnějším v moderních českých dějinách. Tímto způsobem klamné argumentace může David působit na společenské skupiny, jeho výrok je vypočítaný na efekt, využívány jsou emoce, zejména strach a ohrožení (argumentum ad baculum), přítomna je „hra na prvotní pohnutky a odvolávání se na primitivní potřeby (výbuch agrese, pocit síly, jednotu)“, tedy prostředky typické pro demagogii (Szymanek, 2003, s. 93) a populismus, „demagogická argumentace, zaměřená na získání davu“, využívající „zjednodušených myšlenkových postupů odpovídajících způsobu myšlení davu“ (Szymanek, s. 64). David volbou performativních sloves „vyzývat“ a „konat“, jež nesou rys „verbální realizace“, explicitně indikuje ilokuční sílu výpovědi (Hirschová, 2013, s. 143), čímž účinně dotváří dojem závažnosti a důležitosti aktu přijetí onoho usnesení v kontextu budoucího vývoje české migrační politiky.

3 Analýza argumentačních strategií v TV předvolebních debatách se zástupci SPD na České televizi (16. 5. 2019 a 23. 5. 2019)

Na webu České televize byla 29. 4. 2019 vydána tisková zpráva o informačním servisu v období před volbami do Evropského parlamentu. V souvislosti s předvolebními debatami bylo uvedeno, že: „Lídři kandidátek budou (...) hosty dvou předvolebních debat, které bude ve čtvrtek

16. a v úterý 21. května hostit pořad 90' ČT24. Každá z debat bude určena čtyřem zástupcům kandidujících politických stran, hnutí a koalic. (...) Předvolební vysílání završí ve čtvrtek 23. května tuzemská *Závěrečná debata o vztahu národní a evropské politiky* s předsedy politických stran a hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně“ (Blinková, 2019).

Předvolební debaty vysílané na ČT 16. 5. 2019, první ze série tří debat před volbami do Evropského parlamentu v ČR, se účastnili čtyři lídři politických stran a hnutí podle volebního výsledku – za SPD Ivan David, Kateřina Konečná (KSČM), Pavel Poc (ČSSD) a Pavel Svoboda (KDU-ČSL)“ (Volby do Evropského parlamentu..., 2019).²⁰

K tematizaci migrační politiky v této televizní debatě došlo pouze v jednom případě – David opět citoval výňatek (bod 23) z Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě David validitu svého tvrzení pomocí intertextového navazování opřel o stanovisko Evropského parlamentu (argumentace autoritou) a současně užil kvaziargumentační strategii v podobě užití argumentu *ad hominem*,²¹ neboť ve studiu přítomnou K. Konečnou z KSČM nařkl z možné neznalosti usnesení, pro jehož přijetí hlasovala. „Já bych jenom chtěl říci paní poslankyni Konečné, která schválila Usnesení Evropského parlamentu o základních právech lidí afrického původu. Je to tak? (...) Tak možná to nedočetla, protože bod 23 zní takto: ‚Evropský parlament žádá Komisi a členské státy, aby s ohledem na stávající právní předpisy a postupy zajistily bezpečné a legální cesty pro přistěhovalce, uprchlíky a žadatele o azyl, kteří chtějí vstoupit do EU.‘ To znamená, kdokoliv chce, všechny kategorie, tak Evropský parlament žádá Komisi, aby zařídila toto přicházení těch migrantů“ (Volby do Evropského parlamentu..., 2019).

K. Konečná sice potvrdila schválení onoho usnesení, avšak uvedla protiargument, v němž akcentovala jeho právní nezávaznost, jak již bylo uvedeno výše. V tomto protiargumentu se K. Konečná znovu dotkla aspektu opakování této strategie hnutím SPD: „To je dlouhodobá lež, kterou SPD prostě používá nonstop už dva měsíce. Je to usnesení, není to jakkoliv právně závazné. (...) Nikdo nám nemůže přikázat přijmout žádného migranta“ (Volby do Evropského parlamentu..., 2019). Opakování této taktiky chápeme jako projev propagandy, která „pro

maximalizaci svých účinků sází na jednoduchost, opakování a emoce“ (Kubáček, 2015: 79).

23. května 2019, den před konáním voleb do Evropského parlamentu v ČR, byla na České televizi odvysílána závěrečná *Debata o vztahu národní a evropské politiky*, které se účastnili zástupci politických stran a hnutí zastoupených v Poslanecké sněmovně. Za SDP zde byl přítomen předseda Okamura (Debata o vztahu..., 2019).²²

První projev tematizace migračního diskurzu u Okamury nápadně připomíná styl argumentace použitý v televizní předvolební debatě vysílané na webu TV Nova 9. 5. 2019. Okamura i v této diskusi na členství České republiky v EU nazírá jako na hlavní příčinu nemožnosti realizace bezpečnostní a azylové politiky na národní úrovni. Stejně jako v debatě na webu TV Nova z 9. 5. 2019 jsou zpochybňovány oficiální údaje Ministerstva vnitra ČR o počtu migrantů v ČR: „My bysme prostě měli mít právo si hlídat svoje vlastní hranice. (...) My říkáme – vraťme možnost toho, abychom si chránili vlastní hranice, to neznamená jenom fronty na hranicích (...), musíme vědět, kdo se tady pohybuje. Dnes to nevíme a o tom svědčí i to, že čísla českého Ministerstva vnitra o zadržených migrantech jsou jiná než jsou čísla bavorského Ministerstva vnitra (a tam jsou mnohem vyšší)“ (Debata o vztahu..., 2019).

Ke zintenzivnění výpovědi je Okamurou užita forma množného čísla osobního zájmena „já“ v 1. osobě, využít je tzv. inkluziv, při němž se obsah slovesného tvaru a zájmena 1. osoby týká mluvčího, adresáta a další množiny osob k nim příslušejících. Okamura se sice odvolává na údaje bavorského Ministerstva vnitra, avšak není odkazováno na žádnou konkrétní statistiku apod., tvrzení tedy zůstává v rovině nepodloženosti a neurčitého kvantifikujícího vyznění. Zároveň je presuponována nepřesnost dat českého Ministerstva vnitra, čímž může být v očích (potenciálních) voličů SPD spolu/vytvářen obraz nepřítele v podobě státního aparátu, který občanům zamlčuje skutečná čísla. Okamura tímto výrokem vytváří zdání společnosti rozdělené do dvou homogenních a antagonistických skupin – „čistého lidu“ a „zkorumpované elity“, čímž se dostáváme do roviny populismu: „Accordingly, populism is understood as a thin-centered ideology that considers society to be ultimately separated into two homogeneous and antagonistic groups, the pure people' versus, the

corrupt elite.“ (Mudde, 2007, s. 23). Okamura tedy pracuje s klasickým dichotomickým dělením „my vs. oni“, kdy „lid je ‚dobrý‘, elity jsou, zlé“ („zkorumpované“ v nejširším slova smyslu)“ (Kubát, Mejstřík, Kocian, 2016, s. 14–15).

Konstantním rysem politického programu hnutí SPD je deklarování negativního stanoviska k přijímání migrantů do ČR, k migrační politice EU a jejímu „diktátu“.²³ Tato message v podobě explicitní formulace negativního stanoviska k migraci a k aparátu EU je přítomna i ve výroku Okamury v závěrečné předvolební debatě vysílané na České televizi 23. 5. 2019, v dalším projevu tematizace migračního diskurzu: „My jasně ukazujeme, že nepotřebujeme diktát Bruselu pro to, abychom spolu spolupracovali, měli se rádi, tlačili podobný program. A náš program je jasný – vrátit pravomoci z Bruselu zpět na národní státy, jsme proti migraci (Debata o vztahu..., 2019).

Také v tomto Okamurově prohlášení je užito 1. osoby osobního zájmena „já“ s cílem zintenzivnit ilokuční sílu výpovědi. K podpoře suggestivnosti vyjádření slouží specifický suggestivní řečnický prostředek v podobě enumerativního řazení synonymních výrazů (Lotko, 2004, s. 99). Akcentována je jasnost a transparentnost volebního programu a jeho hlavní cíl. I z tohoto příkladu je patrné, že Okamurova rétorika je založena na jednoduchosti, na jednom ze základních pilířů propagandy, neboť „propagované poselství musí být co nejjednodušší, tak jednoduché, aby je co nejsnáze a nejrychleji pochopil co největší počet lidí“ (Koukolík, 2010: 205).

Pro tuto předvolební debatu je dále charakteristické opakované užití argumentace ad baculum, a to v případech akcentování migrace jakožto bezpečnostního rizika: „Sami víme, že odborníci sami říkají, že před námi je obrovská migrační vlna z Afriky, nyní ti migranti proudí směrem do Španělska. Problém je, že migrace je plán EU, je to plán velkého multikulturního superstátu“ (Debata o vztahu..., 2019).

Vyvolávání strachu a hrůzy (Szymanek, 2003, s. 55) je multiplikováno užitím dalších strategií – signalizací postoje jistotně modalitního (epistémického), přičemž explicitní signalizace jistoty bývá typická právě pro polemický kontext (Grepl et al., 1995, s. 624). Jazykový prostředek pro artikulaci vysokého stupně jistoty je vágní, patrná je jeho sématická

rozostřenost a nejasnost ohledně referenčního aktu, neboť spojení „sami víme“ neidentifikuje entitu, k níž se referuje, jednoznačně (Hirschová, 2013, s. 61). Okamura se v daném výroku odvolává na autoritu, hovoří o odbornících, aniž by bylo uvedeno konkrétní jméno, výzkum, organizace apod. V tomto případě se jedná o „prostředek příznakový, neboť porušuje přesnost, a to právě v důsledku neurčitého označení původce informace“ (Jílek, 2009, s. 67–68). Současně jde o opětovné porušení informační kvality s cílem podpory strategie vyvolávání strachu a obav, což je umocňováno užitím obrazných pojmenování („migrační vlna“, „migranti proudí“) persvazivních, „jejichž expresivní příznak je meliorativní, častěji však depreciativní“ (Bartošek, 1993, s. 11).

Také v dalším Okamurově výroku o riziku migrace je patrná dominantní snaha vyvolávat strach a obavy. Setrvání ČR v EU je dáváno do přímé souvislosti s rostoucí migrací a islamizací. Informační validita má být podpořena užitím argumentace *ad exemplum*, avšak příklad o zatčení „prvních českých občanů“ opětovně hodnotíme na ose vágnosti a nulové vypovídací hodnoty: „Hlavními bezpečnostními riziky je samozřejmě pokračující migrace, protože je to globalistický projekt podporovaný EU. Dokud budeme členem EU, bude to pokračovat. Je to samozřejmě potenciální islamizace. Už vidíte sami, že byli zatčeni první čeští občané za islámský terorismus. Superstátu“ (Debata o vztahu..., 2019).

Argumentační strategie *argumentum ad baculum* je užita i v posledním případě tematizace migrace v závěrečné předvolební debatě vysílané na ČT, den před českými volbami do Evropského parlamentu. V tomto případě se jedná explicitně artikulovanou součást předvolební agitace, kterou v kontextu naší studie chápeme jako cílenou rétorickou přesvědčovací činnost, jejímž cílem „je nejčastěji to, aby byl přesvědčovaný pohnut k určitému jednání“ (Klapetek, 2008, s. 150). Opět je užit princip opakování, společně s gradací a hyperbolou: „Tyto volby budou referendem o současné politické EU. Kdo zůstane sedět doma, volí současnou politiku Bruselu, volí dvojí kvalitu potravin, volí migraci, volí potenciální islamizaci, volí ztrátu suverenity ČR. Další volby budou za dlouhých pět let a Evropský parlament je jediné místo, kde můžeme udělat změnu“ (Debata o vztahu..., 2019).

4 Analýza argumentačních strategií v TV předvolebních debatách se zástupci SPD na TV Barrandov (21. 5. 2019 a 22. 5. 2019)

Na komerční stanici TV Barrandov proběhly dvě předvolební debaty, jichž se zúčastnil představitel hnutí SPD. Jedná se o *Arénu Jaromíra Soukupa* vysílanou 21. 5. 2019²⁴ a o *Duel Jaromíra Soukupa* vysílaný o den později.²⁵ Obou těchto debat se účastnil předseda SPD Okamura.

I vzhledem k tomu, že první debaty, *Arény Jaromíra Soukupa*, se účastnili i hosté další,²⁶ byl z pozice Okamury diskurz spojený s migrací tematizován pouze ve dvou případech. V případě prvním šlo o očerňování politické konkurence, o tzv. techniku cejchování, a to v souvislosti s nařčením – v televizním studiu nepřítomného – předsedy České pirátské strany Ivana Bartoše ze členství v organizaci Antifa: „Je pravdou to – a všichni to vidí, celá republika –, že Váš předseda Ivan Bartoš prokazatelně vítal migranty s transparentem, prokazatelně byl členem Antify, což je teroristická organizace ve Spojených státech, takže to je prostě pravda, přiznejte se k tomu, všichni to víme“ (Aréna J. Soukupa, 2019a).

Okamura pro toto tvrzení neuvádí žádný relevantní důkaz a znovu se pohybuje v úrovni nepodloženého subjektivního tvrzení. Technika cejchování, kdy je jedinec vázán k zápornému symbolu či významu, je užita proto, že „cejch zbavuje nutnosti přemýšlet o tom, kdo ocejchovaný člověk je, co dělá, jaký je smysl toho, co říká. Smyslem cejchu je přimět lidi, aby kousli do prstu, který někam ukazuje, aniž by se podívali, kam nebo na co ukazuje. Cejch zbavuje člověka jedinečnosti. Vyrobí z něj příslušníka podezřelé skupiny, izoluje a zavrhuje“ (Koukolík, Drtilová, 2006, s. 111). Pro podporu výroku o členství Bartoše v organizaci Antifa je užita kombinace jistotní modality (opakování slova „prokazatelně“) a neurčitého kvantifikátoru („všichni“) (Oliva, 2017), společně s rétorickým prostředkem gradace („všichni to vidí, celá republika“).

Podruhé byla migrace v Aréně Jaromíra Soukupa z 21. 5. 2019 reflektována v tvrzení o příčinném vztahu mezi trvalým pobytem cizinců na území ČR a mezi omezením možnosti nákupu bytů českými občany: „Neuvážená politika, která už se i na základě našeho tlaku změnila – že se tady dávaly trvalé pobyty obrovskému množství cizinců, třeba z Ruska a z dalších zemí, kteří skutečně vykoupili ten bytový fond a zásadně

ovlivnili možnost nákupu bytů pro české občany. To znamená – došlo k velkému nedostatku bytů pro české občany, zdvihly se ceny...” (Aréna J. Soukupa, 2019a).

Opět se jedná o tvrzení s vágní informační hodnotou a o strategii tvorby falešné kauzality. Zvoleny byly neurčité kvantifikátory („obrovské množství cizinců“, „velký nedostatek bytů“), které chápeme jako „určení kvanta, které není přesné, tj. vyjádřené počtem nebo přesnou mírou“ (Veselý, 2009, s. 177), přičemž „pro neurčité kvantifikátory je charakteristické, že kvantum většinou nejen udávají, ale také hodnotí“ (Veselý, 2009, s. 177). Diskutabilní je rovněž samotná možnost ověření/prokázání pravdivosti výroku.

V Duelu Jaromíra Soukupa vysílaném na TV Barrandov 22. 5. 2019, kterého se kromě moderátora J. Soukupa účastnil pouze Okamura, diskurz spojený s migrací prostupoval celou touto předvolební debatou, a to několika vzájemně se podporujícími způsoby. Způsobem prvním je akcentování prozíravosti hlavních myšlenek/klíčových vizí Okamury a deklarace jejich aktuálnosti a relevance v souvislosti s Okamurovou predikcí vývoje politické situace: „Vždycky²⁷ jsem varoval – jako první, jestli si vzpomínáte – před migrací, před hrozbami islámu (...). Prosazoval jsem ten program, který je vlastenecký, nebo – chcete-li – patriotistický. Teď si vemte, že je pět let pryč a ta témata jsou čím dál aktuálnější. Ukázalo se, že před pěti lety – si vzpomeňte – já, když jsem varoval před migrací a islámem a před tím diktátem těch nařízení EU, tak mi novináři z toho mainstreamu říkali populist, xenofob, nemá pravdu, vymýšlí si“ (Duel J. Soukupa, 2019a).

Na předchozí způsob tematizace migrace navazuje koincidenční spojení dvou strategií s cílem podpory relevance názoru ohledně aktuálnosti hrozby migrace a islamizace – 1. argumentum ad auditores, „předkládání argumentů uzpůsobených k získání podpory auditoria pro své stanovisko“ (Szymanek, 2003, s. 55), a 2. práce s tzv. pozitivní zdvořilostí, která se orientuje na „zachování pozitivní tváře ostatních“, přičemž „obvykle volíme řečové strategie, které zdůrazňují naši solidaritu s adresátem. Patří mezi ně potvrzování ‚společného základu‘ s adresátem, vyjadřování toho, že mluvčí a adresát spolupracují na uspokojování adresátových potřeb“ (Huang, 2019, s. 146): „Ti přemýšlivější lidé, což jsou třeba právě naši

voliči, tak se mě na to mnohokrát ptali, jak jsem na to přišel, že jsem jako první upozornil na to téma migrace, islámu a i té přímé demokracie“ (Duel J. Soukupa, 2019a).

K multiplikaci argumentačních strategií dochází i v následující pasáži, v níž Okamura znovu užívá diskurzivní strategii *my vs. oni*, resp. *já (prorok) vs. oni (odpůrci)*. Jedná se o typické cíle politické manipulace a populistické argumentace – vytváření obrazu nepřítele, podpora názoru, že Okamura vždy jednal v zájmu lidu, resp. svých voličů, a zdůrazňování názorového souladu mezi voliči a mezi lídrem hnutí SPD (Kraus, 2003, s. 21): „Když já říkám, že – a upozorňoval jsem na to osamoceně tenkrát –, že ta migrace je hrozbou, že to nelze zvládnout, i ta islamizace, tak mi říkali, že jsem xenofob a rasista, přitom to s tím nemá vůbec nic společného. A teď se ukázalo – v posledních letech –, že mám pravdu, takže nic jiného, než mě nálepkovat vlastně nezbývá, ale naše statisíce voličů to vidí. (...) Já musím zaglosovat ještě jednu náleпку, a to je xenofob, protože xenofobie, když se podíváte do slovníku (a málokdo to asi udělal), znamená strach z neznámého. A to, že já upozorňuji na neznámé věci, ale na zcela reálné nebezpečí islamizace nebo neřízené nelegální migrace, to nemá s xenofobií pochopitelně vůbec nic společného, je to naopak pravda. To znamená, co jsem tím chtěl říct – nedejte, vážení diváci, na nálepky zoufalých sluníčkářů“ (Duel J. Soukupa, 2019a).

Okamura poměrně sofistikovaným způsobem argumentačně využívá presupozici rámce spojeného s označováním jeho osoby nálepkami *xenofob* a *rasista*.²⁸ Tuto formu sociální kategorizace, kterou „mluvčí zvýznamňují hierarchické uspořádání mocenských vztahů“ a „zároveň vytvářejí tlak na jednání nositele dané identity“ (Klapko, 2016, s. 395), Okamura argumentačně převrací do roviny pozitivní a používá k tomu zastřešení ve formě kvantifikační podpory počtem voličů SPD („naše statisíce voličů to vidí“). Jedná se o příklad klamné argumentace (*argumentum ad numerum*), která vychází z úvahy, že „pokud mnoho lidí podporují nebo věří v dané tvrzení, pak jistě musí být pravdivé“ (Reisigl, Wodak, 2001, s. 175). Jeden z postupů eristické dialektiky, „umění disputovat, a sice tak disputovati, aby člověk vždy podržel pravdu, tedy *per fas et et nefas*“ (Schopenhauer, 1927, s. 11), trik č. 11, který spočívá v uvedení obecné pravdy, byl identifikován ve výroku o tom, že „teď

se ukázalo – v posledních letech –, že mám pravdu“. Tento trik spočívá v uvedení deklarované „pravdy“ jako věci vyjednané a již schválené Schopenhauer, s. 33). Klamný argument v podobě tzv. vmlouvané definice, spočívající v „definování termínu, který se zdá být přímočarý, ale který je ve skutečnosti pln skrytých implikací nebo si všímá spíše nepodstatných vlastností“ (Švandová, 1999, s. 177), se vyskytuje v části, v níž Okamura uvádí definiční podstatu slova „xenofob“, nálepky, kterou je označován, s cílem zmírnit negativní konotace spojené s tímto pojmenováním.

Naši analýzu zakončíme posledním výrokem Okamury o migraci v debatě Duel Jaromíra Soukupa z 22. 5. 2019 na TV Barrandov. Jde o výrok, který chápeme jako explicitní doložení míry důležitosti migračního diskurzu pro předvolební komunikační strategii SPD, neboť právě migraci Okamura v závěru sledované debaty uvedl jako první ze čtyř klíčových volebních témat: „Já myslím, že to jsou čtyři témata: 1. migrace, 2. islamizace, 3. diktát, nařízení z Bruselu (...) a dvojí, horší kvalita zboží a potravin dovážených do ČR“ (Duel J. Soukupa, 2019).

5 SPD a tematizace migrace ve facebookových příspěvcích před volbami do Evropského parlamentu

V předchozí kapitole zabývající se televizními debatami jsme se zaměřili na analýzu argumentační strategie SPD. Řada výše zmíněných argumentů zaznívajících v televizních debatách se objevila i v dílčích příspěvcích Tomia Okamury na Facebooku a nesla se tudíž v totožném argumentačním duchu. Prezentace témat spojených s migrací a migrační politikou ze strany SPD nebyla, stejně jako u televizních debat, v souladu se zásadami věcné argumentace, problematickým se jevílo i dodržování kritérií tzv. infomační kvality (srov. Hagen, 1995, s. 32n; Westerståhl 1983, s. 403–424; McQuail, 2016, s. 78). I zde byla využívána celá řada tzv. klamných argumentů (Kraus, 2010, s. 43). Bohužel v případě SPD nelze mnohdy hovořit o argumentech pravdivých, o časté falešné kauzalitě aj., jak jsme se ostatně zmiňovali výše. V příspěvcích byla rovněž patrná politická manipulace a populistická dichotomie „my“ vs. „oni“ a tendence k navozování strachu z „těch druhých“.²⁹ Avšak oproti předchozí kapitole obsahová analýza příspěvků na Facebooku nepředstaví

argumentační strategie jako takové, nýbrž poukáže na skutečnost, že protimigrační diskurz se nesl v několika prolínajících se rovinách.

Při výzkumu strany SPD nelze opomenout vysokou míru její personalizace v osobě předsedy strany Tomia Okamury, který přednostně obstarává komunikaci SPD (Svačinová, 2018, s. 189). Okamura patří mezi aktivní uživatele sociálních sítí.³⁰ Předkládaná kapitola se tak blíže zaměří na migrační diskurz, tak jak je Okamurou artikulován na Facebooku, kde sám Okamura patří mezi nejsledovanější politické aktéry. K listopadu 2019 dosahoval počet jeho sledujících 257 tisíc.³¹

Frekvence komunikace na Okamurově profilu je vysoká. Před evropskými volbami patřila SPD na Facebooku dokonce k šesté nejaktivnější straně, a to napříč členskými státy EU (srov Charvát, Maškarinec, 2020, s. 85; Novelli, Johansson 2019, s. 26). Facebook je navíc se zhruba 5,1 milionů uživatelů³² jednoznačně nejpopulárnější sociální komunikační platformou v České republice.³³ Současně poskytuje Facebook svým uživatelům mnohem intenzivnější a osobnější spojení, zatímco Twitter umožňuje uživatelům zůstat anonymní a je brán spíše jako zpravodajský zdroj³⁴ (Ernst et al., 2017, s. 152). Konkrétně v českém prostředí Twitter funguje více jako komentátorsky-informační kanál.

Jak jsme již výše uvedli, sběr dat probíhal v období od 10. května do 25. května 2019, tedy 14 dnů před volbami do Evropského parlamentu, a ve 2 dnech konání samotných voleb. Jedná se o tzv. horku fázi kampaně. Za 16 dnů se na Okamurově profilu objevilo celkem 135 příspěvků, přičemž všechny byly doprovázeny buď fotografií či videem. Jak bylo již výše zmíněno, aktivita Okamury na Facebooku je velmi vysoká a průměr v podobě více než osmi statusy denně to jen potvrzuje.³⁵

Z řady Okamurových příspěvků je zřejmé, že volby do Evropského parlamentu byly pro SPD referendem o Evropské unii a o imigraci. Na mnoha vizuálech strany se objevoval volební slogan „Přijďte k volbám a podpořte myšlenky vlasteneckého hnutí SPD“. V rámci vlastenecké logiky se nese i většina zkoumaných statusů.

Množství příspěvků na Facebooku doplňují programové body SPD (často společně s kandidátní listinou strany). Jak lze vidět na obr. č. 1, i ze samotných programových bodů je patrná protiimigrační politika a rétorika. Zaznívají zde hesla jako např. „NE likvidaci národních států

a národů a vzniku jednoho multikulturního státu EU. Současná EU je nereformovatelná a stávající forma evropské integrace musí skončit“; „NE podpoře imigrace“; „NE toleranci k islamizaci Evropy“; „NE pozitivní diskriminaci menšin a podpoře politických neziskových organizací“; „**PODPOŘÍME** spolupráci v boji s teroristy a mezinárodním zločinem“. Programové body byly přidávány i ke statusům, které se jinak tématu imigrace nijak nedotýkaly, a to např. ke dvojí kvalitě potravin.

Obr. č. 1: Programové body SPD k volbám do Evropského parlamentu

V Evropském parlamentu řekneme společně jasné:

NE dvojí kvalitě potravin a spotřebního zboží. Ať z nás přestane EU dělat odpadkový koš!

NE likvidaci národních států a národů a vzniku jednoho multikulturního státu EU. Současná EU je nereformovatelná a stávající forma evropské integrace musí skončit.

NE dalšímu omezování práv občanů, včetně práva vlastnit zbraň.

NE novým regulacím a nesmyslným omezením podnikatelských aktivit.

NE podpoře imigrace.

NE toleranci k islamizaci Evropy.

NE pozitivní diskriminaci menšin a podpoře politických neziskových organizací.

NE přijetí eura Českou republikou.

NE evropské armádě vedené Bruselskou elitou.

NE předávání další moci z úrovně států do rukou EU.

V Evropském parlamentu budeme prosazovat:

PODPOŘÍME zrušení Lisabonské smlouvy a novou spolupráci národních států na základě svobody a suverenity.

PODPOŘÍME společný trh a svobodný pohyb občanů národních států Evropy.

PODPOŘÍME společné projekty dopravní a energetické infrastruktury.

PODPOŘÍME společné vědecké projekty a vědeckou spolupráci.

PODPOŘÍME spolupráci v boji s teroristy a mezinárodním zločinem.

PODPOŘÍME právo občanů členských zemí rozhodovat v referendu o všech zásadních otázkách včetně vystoupení z EU.

PODPOŘÍME postupné rušení zbytečných byrokratických orgánů EU.

PODPOŘÍME sociální projekty pro pracující rodiny v národních státech Evropy. Musí skončit demografická genocida evropských národů a jejich nahrazování imigranty.

(Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury)

Tematizace migrace byla na facebooku velmi častým jevem. Ve zkoumaném období se objevila hned v 78 % případů. Bez jakékoli zmínky či odkazu na toto téma bylo tak pouhých 22 % příspěvků, ve kterých se objevovaly pouze stručné upomínky na účast Okamury v televizních debatách či různá konstatování ohledně dění ve vládních či jiných opozičních stranách.

V jednotlivých statusech bylo možné sledovat protiimigrační diskurz hned v několika rovinách. Odkazy k migraci pak bylo možné rozdělit do šesti větších skupin, které se ale často v rámci jednoho sdělení vzájemně prolínaly a doplňovaly. Definovány tak byly následující kategorie tematizace migrace:

1. Islám/islamizace;
2. Imigrace;
3. Migranti;
4. Imigrantská kultura;
5. Zahraniční politika;
6. SPD.

6 Islám/islamizace

Z Okamurových výroků na facebooku je patrné, že islám jako náboženství a islamizaci Evropy, označuje za velkou hrozbu, a v tomto duchu se snaží působit i na své přívržence. V příspěvcích nalezneme řadu odkazů k islámu, kde převažuje názor, že neexistuje nic jako umírněný islám. Ba naopak, Okamura islám označuje za nebezpečný, či „jako nenávistnou ideologii, jejíž propagace by měla být zakázána“ (Okamura, 2019-05-21). Dne 21. května 2019 se na Okamurově profilu rovněž můžeme dočíst, že „islám sám je v rozporu s demokracií a základními lidskými právy a občanskými svobodami“ (tamtéž). Odůvodňuje to tím, že hlásá podřadnost, zotročování a vraždění nevěřících, homosexuálů, odpadlíků islámu nebo podřadné postavení žen.

Na své facebookové stránce kromě jiného Okamura sdílí i rozhovory s kandidáty do EP, kterým pokládá v individuálních rozhovorech

opakujících se otázky. Objevují se zde tak dotazy typu, zda je islamizace hrozbou, zda hrozí zánik Evropy, či zda je možné ještě zachránit státy západní Evropy. Důvodem těchto otázek je domněnka, že islám vyvražďuje své odpůrce a Evropská unie svým přístupem k islámu zahubí Evropu.

Ostatně státy západní Evropy Okamura představuje jako odstrašující příklady v nejrůznějších souvislostech. Německo a Francii spatřuje jako zcela islamizované a vyzývá své sledující k obraně, abychom v České republice nedopadli stejně. Pro svá tvrzení hledá podporu u zahraničních partnerů, na jejichž zkušenosti s problematikou islámu a imigrace se odvolává. Mezi nejznámější proklamované spojence SPD patří mj. Marine Le Pen a její strana Národní fronta, Matteo Salvini a jeho hnutí Liga Severu či Geert Wilders a Strana pro svobodu.

7 Imigrace

Se zastrašovací rétorikou se můžeme setkat i v případech, kdy se jednotlivé příspěvky dotknou problematiky imigrace. Mobilizační charakter sdělení se pak objevuje neznázka, proto není nutno nijak zdůrazňovat, že imigrace představuje pro Okamuru problém, před kterým je (dle jeho slov) nutné se bránit – chránit naše hranice, bránit Evropu. V tomto ohledu dává za příklad Salviniho, který podle Okamury skoro zastavil nelegální migraci do Itálie.

Z facebookového příspěvku ze dne 18. května 2019:

„Společně s dalšími vlasteneckými a antiislamistickými stranami máme šanci ubránit Evropu, když nás podpoříte. Náš kamarád a italský ministr vnitra Matteo Salvini již ukázal, jak umí zatočit s nelegálními imigranty, nelegální imigraci do Itálie prakticky zastavil. Stejně tak rakouští Svobodní zakazují propagaci politického islámu a zavírají nenávistné mešity. Nejsme v tom sami a máme silné spojence! Pokud nechcete, aby Vám vládli Merkelová, Juncker a Soros, přijďte k REFERENDU o EU a IMIGRACI 24. a 25. května!“

Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury

Okamura ve statusech také varuje před hrozbou masivní migrace, která nadále pokračuje a v jejímž důsledku se občané ČR stanou občany druhé kategorie ve vlastní zemi, popř. oběťmi.

Dne 21. května 2019 se Okamura na Facebooku opírá do „podporovatelů migrace“ (Okamura, 21. 5. 2019), zejména pak do poslankyně Evropského parlamentu Kateřiny Konečné (KSČM),³⁶ a sice kvůli již zmíněnému bodu 23 z Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě. Interpretuje jej jako nástroj migrantů z Afriky na pozitivní diskriminaci v Evropě.

8 Migranti

S imigrací se pojí další analyzovaná skupina – migranti. Jedná se o kategorii bohatou na negativní denotát. Okamura svým sledujícím migranty vykresluje opět jakožto islamistickou hrozbu. Ve statusech se objevují názory, že migranti jsou primitivní, nepřizpůsobiví, jsou to šílenci, zloději, násilníci a vrazi. Spojuje je s kriminalitou, vraždami a teroristickým útoky.

Svémi argumenty vyvolává u svých stoupenců strach. Doslova se lze dočíst, že: „Hnutí SPD nechce, abychom dopadli stejně jako islamizované Německo a další státy západní Evropy, kde se mnohdy lidé bojí vyjít na ulici, aby je nepobodali či nezavraždili imigranti“ (Okamura, 12. 5. 2019). Další silnou hrozbu pak spatřuje Okamura v místech, kde dochází k silnější koncentraci migrantů na jednom místě, popř. v migrantských ghettech, kam „se bojí vkročit i policisté a ženy jsou běžně znásilňovány imigranty“ (Okamura, 25. 5. 2019).

Rétoriku strachu Okamura podtrhuje prohlášeními, že migranti již čekají na hranicích, aby do ČR násilně vnikli. Své argumenty podtrhuje mj. aktuálními událostmi. Dne 13. 5. 2019 na svém profilu informuje, že „sluníčkáři do nás stále hustí, že prý tady žádní imigranti nejsou, nejsou s nimi problémy a že ani migrace nepředstavuje problém. Tyto sluníčkářské nesmysly opět vyvrací několik aktuálních zpráv z posledních dní. Policisté zadrželi v sobotu odpoledne v Praze-Řeporyjích čtyři migranty (údajně z Afghánistánu), kteří do Česka přicestovali v kamionu s ovocem. To ale zdaleka není vše.“ (Okamura, 13. 5. 2019).

Nicméně Okamurova špička ledovce je pouze umnou prací s tvrzeními. Dle policejních statistik se v roce 2018 počet příchozích ilegálních migrantů oproti předchozím letům nijak výrazně nezvýšil. V roce 2018 bylo zjištěno na našem území 4992 nelegálních migrantů, nicméně

Příspěvek ze dne 15. května 2019:

„To je nehorázné. Masová imigrace a multikulturalismus přináší své otrávené ovoce. Muslimský řidič autobusu ve Francii odmítl svézt ženu, která byla v minisukni, a zavřel jí dveře. Když si rozlíčený otec stěžoval na provozovatele autobusových linek v Paříži RATP, od kterého chce veřejnou omluvu, a o incidentu napsal na svém profilu, sociální síť část jeho stížností smazala a obvinila ho z podněcování nenávisti. My ale říkáme, že nám nebudou imigranti diktovat, jak se mají ženy oblékat v autobusech v našich zemích! Když se jim to nelíbí, ať imigranti jdou tam, odkud přišli!

Pokud nechcete, abychom dopadli stejně jako islamizovaná západní Evropa, kde jsou imigrantská ghetta, kam se bojí vkročit i policisté a ženy jsou běžně znásilňovány imigranty, volte prosím 24. a 25. května ve volbách do Evropského parlamentu hnutí SPD!

Kde to jsme, aby imigranti ženám zakazovali jezdit ve veřejné dopravě kvůli minisukni? Jsou jistě místa a situace, jako jsou kostely či významné slavnostní oficiální události, kde se sluší být oblečen více rezervovaně, ale rozhodně nám nebudou imigranti diktovat, jak se mají ženy oblékat v autobusech v našich zemích! Když se jim to nelíbí, ať imigranti jdou tam, odkud přišli! My jsme tady doma a máme právo sami si určovat ve své zemi svá pravidla!

Navíc být „sexy“ je pro ženu obzvláště v některých částech Paříže nepříjemné kvůli hulvátství. V tomto ohledu je RATP rovněž hojně kritizována, že proti útokům proti ženám v hromadné dopravě prakticky nepřijímá žádná opatření.

Pokud nechcete, abychom dopadli stejně jako islamizovaná západní Evropa, kde jsou imigrantská ghetta, kam se bojí vkročit i policisté a ženy jsou běžně znásilňovány imigranty, volte prosím 24. a 25. května ve volbách do Evropského parlamentu hnutí SPD!“

Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury

nejčastěji pocházeli z Ukrajiny (1470 osob), Moldávie (567 osob), Vietnamu (312 osob) či Ruska (273 osob) (ČTK, 2019). V prvním čtvrtletí roku 2019 bylo na základě Čtvrtletní zprávy o migraci ministerstva vnitra ČR na území České republiky zadrženo celkem 1372 osob. Z toho bylo zadrženo 1269 osob při nelegálním pobytu, přičemž se jednalo o příslušníky 78 států. Nejčastěji šlo o občany Ukrajiny (406 osob), Moldavska (188 osob), Vietnamu (101 osob) a Ruska (63 osob). Z celkového počtu bylo v tomto čtvrtletí zadrženo 59 osob při nelegální tranzitní migraci, zde se jednalo o státní příslušníky Iráku (18 osob), Afghánistánu (10 osob), Sýrie (7 osob) a Jemenu (7 osob), přitom ale jejich cílovou

destinací bylo ve většině případů Německo či Velká Británie, nikoli ČR (Ministerstvo vnitra ČR, 2019).

I ve svých dalších výpadech proti migrantům je Okamura stejně radikální. Migranty vyzývá, ať jdou tam, odkud přišli (Okamura, 15. 5. 2019), příp. když už přijdou, ať se asimilují (což zaznívá konkrétně v kontextu k islámským šátkům) (Okamura, 21. 5. 2019). Navíc sledujícím zdůrazňuje, že EU zvýhodnila africké migranty nad původními obyvateli Evropy a nutí občany, aby se o chudé migranty z celého světa starali.

Z facebookového příspěvku ze dne 14. května 2019 – na fotografii je Tomio Okamura a Marie Le Pen:

„Šéfka Národního sdružení kritizovala příliv migrantů do unie. „Někdy již ve Francii nepoznáváme některé čtvrtě. Vy jste toho ještě uchránění,“ uvedla Le Penová na konferenci.

Dodala, že EU nemůže vnucovat členským státům, aby se postaraly o chudé lidi z celého světa. „Právo musí být vyhrazeno našemu vlastnímu obyvatelstvu,“ řekla. Podotkla také, že Evropská unie se mění z federální koncepce na hegemonii a zdůraznila význam svobody národů a států při rozhodování o tom, v čem chtějí spolupracovat. To jsou všechno věci, které říkáme i my.“

Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury

9 Imigrantská kultura

Samostatnou kategorií výzkumu představuje imigrantská kultura. Okamura ve statusech vytvořil konstrukt imigrantské kultury, jenž je plný varování a výstrah, např. o hrozbě zániku evropské kultury, nemožnosti integrace imigrantů či dokonce standardizaci bití a ponižování žen.

Okamura v příspěvcích vyzývá k respektování „naší“ kultury a zániku multikulturního řádu. Nelíbí se mu, že imigranti diktují většinové společnosti, jak se má oblékat (viz výše příspěvek o řidiči autobusu a minisukni), stejně jako na druhou stranu vyjadřuje nesouhlas s nošením šátku. Ten pro Okamuru symbolizuje „pošlapání práv žen“ (Okamura, 21. 5. 2019).

Z profilu se lze také dozvědět, že imigranti se nepřizpůsobují místu, kam přicházejí, ale dané místo islamizují, v důsledku čehož vznikají ghetta a no-go zóny. Ve zkoumaném období se několikrát opakovala informace, že určité státy vzdaly asimilaci imigrantů a započaly pro jejich blaho výuku v arabštině. O tom se podrobněji rozepíšeme níže.

Příspěvek ze dne 21. května 2019:

„Na návrh kolegů z rakouské vlastenecké Strany svobodných (FPÖ) schválil minulý týden rakouský parlament zákon zakazující nosit muslimské šátky ve školách. Zákaz nošení muslimských šátků na veřejnosti podporuje i hnutí SPD. Již jsme do Sněmovny předložili i návrh zákona, ale vláda ANO, ČSSD a KSČM to bohužel blokuje. Samozřejmě nejlepším řešením je imigraci muslimů do naší země vůbec nepřipustit!

Připomeňme, že nošení islámských šátků v ČR podporuje KSČM. Předseda poslaneckého klubu KSČM Pavel Kováčik doslova řekl: „Pokud respektují zákony, nemám se šátky problém a nijak mě nepohoršují.“

Společně s dalšími vlasteneckými a antiislamistickými stranami máme šanci ubránit Evropu, když nás podpoříte. Náš spojenec a italský ministr vnitra Matteo Salvini již ukázal, jak umí zatočit s nelegálními imigranty, a nelegální imigraci do Itálie prakticky zastavil. Stejně tak rakouská FPÖ zakazuje propagaci politického islámu a zavírá nenávistné mešity. Nejsme v tom sami a máme silné spojence! Pokud nechcete, aby Vám vládli Merkelová, Juncker a Soros, přijďte k REFERENDU o EU a IMIGRACI 24. a 25. května!

Islámský šátek je výrazem pošlapávání práv žen v islámu. Pokud se imigrant nastěhuje do naší země, má podle nás povinnost se přizpůsobit a asimilovat, nikoli naopak. A rakouští muslimové hovoří o diskriminaci a o dni, kdy byl zákon

schválen, dokonce jako o „černém dni pro demokracii“. Přitom islám sám je v rozporu s demokracií a základními lidskými právy a občanskými svobodami, když hlásá podřadnost a zotročování či vraždění „nevěřících“, trest smrti pro homosexuály a odpadlíky od islámu či podřadné postavení žen.

A také my si v Saúdské Arábii nemůžeme dát na veřejnosti pivo nebo políbit svojí partnerku, jelikož nám to muslimové neumožní. Takže výkřiky muslimů o nedemokracii v Evropě jsou nesmysl.

Spolková země Dolní Rakousy plánuje rozdávat migrantům takzvané Desatero přikázání, které by měli plnit. V seznamu požadavků se objevuje například „přikázání“ naučíš se němčinu, budeš dodržovat rakouské zákony, spory budeš řešit bez násilí, budeš vychovávat děti k rakouským hodnotám, které respektují náboženskou svobodu a sám se tak budeš chovat, ale také budeš vděčný Rakousku. Prosazuje to dolnorakouský zemský rada pro otázky azylu Gottfrieda Waldhäusla z FPÖ.

Rakouský ministr vnitra Herbert Kickl z FPÖ též vyjádřil údiv nad úterním skandálním verdiktem Soudního dvora EU, podle něhož ani pachatelé trestných činů mezi uprchlíky nemohou být z Evropské unie vyhoštěni. Podle Kickla se nabízí otázka, kdo je tady vlastně chráněn - zda obyvatelstvo, nebo pachatelé trestných činů. Hnutí SPD odmítá, aby zločinci byli chráněni a dostávali sociální dávky a vyzýváme vládu, aby rozhodnutí EU nerespektovala!“

Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury

10 Zahraniční politika

Jak již bylo výše zmíněno, volby do Evropského parlamentu byly pro SPD referendem o imigraci a EU. Od současné Evropské unie se lídr SPD distancuje, vnímá ji jako prapůvodce zla spojeného s přílivem migrantů, EU je pro něj synonymem pro imigraci a mnohdy ji také nazývá Spojenými Evropskými emiráty.

Velkému počtu výtek se dostává německé kancléřce Angele Merkelové (ovšem ve statusech Okamury vystupuje i proti Junckerovi, Macronovi či Sorosovi, viz uvedené statusy). Na adresu Merkelové např. zaznívá, že „pozvala do své země více než 1,5 milionu nelegálních imigrantů, způsobila problémy zemím, přes které imigranti do Německa šli, a to označuje za úspěch! Kriminalitu imigrantů, teroristické útoky a mrtvé obyvatele Evropy lze podle ní asi taky nejspíš označit za úspěch! Islámské právo šaría a no-go zóny jsou úspěch?“ (Okamura, 10. 5. 2019).

Pokud se Okamura zaměřuje na konkrétní státy v negativním smyslu, nejčastěji se jedná o Německo a Francii (občas jako příklad negativního dopadu přílivu migrantů uvádí Švédsko). Francii a Německo považuje za ztracené a jejich snahu o sjednocení Evropy dehonestuje výrazy typu „sluníčkářská ideologie marxismu-islamismu“ (Okamura, 11. 5. 2019), zdegenerovaný Západ se zlými úmysly činí z ČR kolonii pro šmejdy (tamtéž). Poukazuje na to, že státy nyní stojí velké úsilí, aby udržely imigranty v klidu, a vyzdvihuje, že ČR se i pod hrozbou sankcí brání přijímání uprchlíků.

Vlnu strachu se snaží navodit i výroky typu „Soudní dvůr EU rozhodl, že uprchlíci, kterým v domovské zemi hrozí pronásledování, nemohou být ze zemí Evropské unie vyhoštěni ani poté, co zde spáchají závažný trestný čin. To tady budeme chránit kvůli Evropské unii zloděje, násilníky a vrahy?“ (Okamura, 22. 5. 2019). Už je zde ale zamlčena informace, že taková osoba pak spadá pod tzv. institut strpění a na zlepšení situace v jeho zemi následně čeká ve většině případů ve vězení. V současné době se navíc chystá novela azylového zákona, která v takovém případě znemožní udělení azylu, příp. se usnadní odejmutí statusu azylanta.

11 SPD a boj proti imigraci

Již v úvodu článku zaznělo, že většina příspěvků byla laděna do vlastenecké logiky, a právě ta se odráží v poslední zkoumané kategorii – SPD a boj proti imigraci. Jestliže jsme ve všech předchozích kategoriích pracovali s nejrůznějšími podobami hrozeb stran migrantů a islamizace, tato kategorie má spíše obranný charakter. SPD se zavazuje k ochraně

Z facebookového příspěvku mj. ze dne ze dne 22. května 2019:

„Pokud nechcete současnou Evropskou unii, pokud nechcete euro, pokud nechcete, aby nám vládli lidé jako Juncker, Merkelová, Macron či Soros, hlasujte prosím pro hnutí SPD ve volbách do Evropského parlamentu 24. a 25. května. Společně s dalšími vlasteneckými stranami a politiky jako Matteo Salvini, Marine Le Pen, Viktor Orbán či Geert Wilders zabráníme diktatuře Bruselu. Volby do Evropského parlamentu jsou REFERENDEM O EVROPSKÉ UNII a o IMIGRACI!“

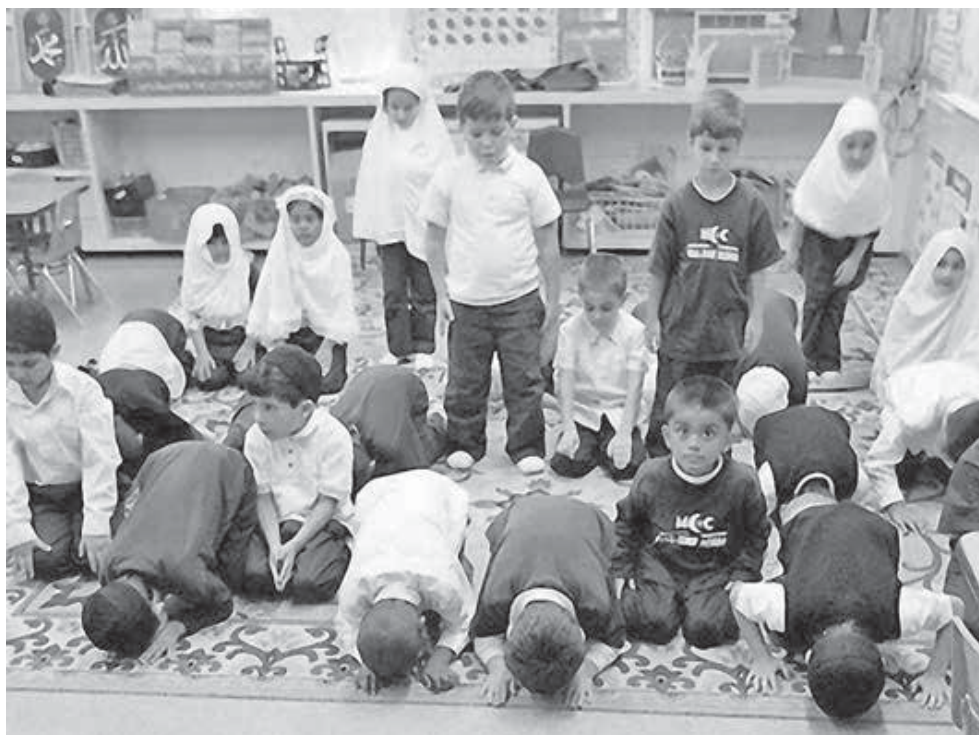
Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury

suverenity, svobody, kultury a tradičních společenských hodnot (zachování evropského charakteru a zabránění multikulturalismu). Důležitější, než boj proti imigrantům, je pro lídra SPD boj proti iniciátorům slučování (nebo by ideálně imigranty do ČR vůbec nevpuštěl).

Aby Okamura své argumenty podpořil, zaštiťuje se zahraničními přáteli, jimž se, dle něj, podařilo snížit migraci (konkrétně zde hovoří o příkladu Itálie a Salvinim) a vyzývá, aby toto mezinárodní spojení podpořili i jeho sledující. Bez podpory zahraničních spojenců se příliv migrantů podle Okamury obnoví. Zabránění masové migrace a islamizace je pak možné kontrolou hranic, protože jediné tak lze, spolu s odmítáním kvót, ubránit Evropu.

12 Vizuální vyobrazení imigrantů

Za dobu trvání výzkumu se na Facebooku objevilo šest fotografií (přičemž jedna fotografie se objevila dvakrát, vždy s jiným textem), u kterých doprovodný text cíleně nabádal ke smýšlení o vyobrazených osobách jako o migrantech.³⁷ Podrobněji se podíváme na pár z nich.

*Obr. č. 2: Fotografie modlících se dětí publikovaná dne 12. května 2019
(Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury)*

Právě tato dezinformační fotografie (viz obr. č. 2) byla ve zkoumaném období použita hned dvakrát. Poprvé se objevila 12. května 2019 s doprovodným textem, který informoval o umístění jména Mohamed na prvním místě nejoblíbenějších jmen za rok 2018 v Berlíně. Tuto skutečnost předkládá Okamura jakožto důkaz islamizace Německa, pročez tuto pasáž doprovází varování před možností, že ČR dopadne stejně a budou zde imigrantksá ghetta, kam se bojí i policie. Okamura pod fotografií argumentuje čísly o počtu cizinců žijících v Německu (již jen dodatek činí, že se jedná o značnou část muslimů). „Ono asi není divu, protože v Německu na konci roku 2018 žilo téměř 11 milionů cizinců. Například v Mnichově žije 27,5 procenta cizinců, ve Frankfurtu nad Mohanem to je téměř třetina obyvatel! A z toho je značná část muslimů. Do statistiky cizinců se navíc nepočítají imigranti, kteří se v Německu již narodili a mají německé občanství. Potomků imigrantů je mnohem více a některé čtvrti v Německu jsou již ovládány muslimy!“ (Okamura, 12. 5. 2019). Příspěvek završuje čísly o počtu vězňů v Německu sestávajících z cizinců a varováním před hrůzami, které se mohou dít i v ČR – strach lidí vyjít na ulici, aby je nepobodali a nezavraždili imigranti. To vše v kontrastu k fotografii skupiny malých dětí. Podruhé se snímek objevil spolu s informací týkající se islamizace Evropy a přizpůsobování se škol imigrantské kultuře.

Fotografie, která má vyvolat falešný dojem týkající se islamizace školství v Evropě, je rovněž jenom Okamurou manipulativně využita. Snímek je pouze výřezem ze 14 let staré fotografie. Pochází z 22. září 2006 a ani nepochází z Evropy. Vznikla v muslimské mateřské škole v USA, v malém městečku Morton Grove s 20 tisíci obyvatel, u příležitosti začátku muslimského svátku měsíce ramadámu, pro který je charakteristický půst a právě modlení. Imram Hassan na původním snímku vede modlitbu svých žáků (Okamurou je vyžíznut). Na tuto problematiku dokonce upozornil český europoslanec Petr Ježek (Kottová, 2019). Je tak patrné, že cílem využití snímku je pouze manipulace se smýšlením recipientů.

Další analyzovaná fotografie (obráz. č. 3) se objevila na Okamurově facebookovém profilu dne 14. května 2019. Protože se jedná o celkově zajímavý příběh, je na obrázku níže zobrazen celý příspěvek tak, jak jej Okamura uveřejnil.

Obr. č. 3: Fotografie mj. ze dne 14. května 2019
(Zdroj: Facebookový profil Tomia Okamury)

Nejprve se zaměříme na samotnou fotografii. Jak zjistil Kadlec ze serveru Manipulátoři.cz, fotografie pochází již z 15. září 2006 a je na ní zobrazen kašmírský aktivista a islamista Shakeel Ahmad Bhat v kašmírském Šrínagaru. Díky internetové slávě si vysloužil přezdívku „islamic rage boy“ (Moláček, Tvrdoň, 2020). Navíc Okamura tuto fotografii nepoužil na svých sociálních sítích poprvé, využil ji na různých platformách již v několika předchozích letech. Stejně tak jako samotného hlavního aktéra, který se objevil i na jiných snímcích sdílených Okamurou.

Také text samotný, který se věnuje destruktivnímu vlivu multikulturalismu, imigrace a islamizace na Švédsko, obsahuje celou řadu polopravd a nepřesností. Vychází z článku, který vyšel v neděli 12. května 2019 na portálu iDNES. Jednalo se o falešnou zprávu (Tomeček, 2019), jejíž části Okamura následně převzal a zveřejnil pod výše zmíněnou fotografií.

Úvodní část příspěvku hovoří o tom, že „Švédsko, místo toho, aby se snažilo imigranty integrovat, asimilovat a přimět je k tomu, aby se přizpůsobili hodnotám Švédů, tak je bude více vyučovat v jejich původním jazyce: arabsky, kurdsky a albánsky! Důvodem je to, že Švédové zjistili, že migranty integrovat prostě nelze!“ (Okamura, 14. 5. 2019). Nicméně cíl švédských institucí je zcela odlišný. Švédové chtějí zejména děti lépe integrovat, a proto je jejich záměrem umožnit jim absolvovat část výuky

v rodném jazyce, v menších skupinách, aby látku lépe pochopili. Navíc v dopoledních hodinách, protože doposud se tak dělo v odpoledních hodinách, kdy děti už byly mnohdy unavené. Nadto se nejedná pouze o arabštinu, kurdštinu a albánštinu, jak tvrdí Okamura, ale rovněž o řadu dalších jazyků, mj. angličtinu, srbochorvatštinu, španělštinu, finštinu či polštinu.

Dále se v příspěvku můžeme dočíst, že „podle nedávné studie organizace OECD nesplňují ve Švédsku plné dvě třetiny studentů z imigrantských rodin ani základní studijní nároky. V Dánsku se nedávno rozhodli schválit zákon, podle kterého rodiče imigrantů, kteří se odmítají naučit řeč své hostitelské země, ztratí nárok na sociální dávky. Švédi se ale rozhodli pro opačný přístup, kdy ještě víc prohloubí svůj multikulturní model. Nabídnou žákům větší porci výuky jejich jazyka...” (Okamura, 14. 5. 2019). Ovšem ani tato pasáž se nezakládá na zcela pravdivých informacích. Byť studie OECD shledala, že děti imigrantů v určitých směrech zaostávají za obdobnými dětmi cizinců v jiných státech, vydala pouze doporučení, aby se Švédsko inspirovalo např. v Kanadě, Německu, Nizozemí, Rakousku či USA (Tomeček, 2019). Co se týče Okamurova příkladu Dánska, zde se pohružka odebrání sociálních dávek týká dospělých, kteří zavrhnou výuku dánštiny, nikoli dětí. Tudíž informace o větší porci jazyka pro žáky je zcela irelevantní.

Závěrem stojí ještě za zmínku, že úvodní nepravdivá tvrzení Okamuru zřejmě velmi inspirovala. Dne 25. května 2019 znovu použil již výše představenou fotografii dětí a doplnil ji poupraveným textem ze zde diskutovaného příspěvku, pouze tvrzení, že se jedná o švédské školy, pozměnil na příklad ze škol francouzských.

Závěr

V předkládané studii jsme se zaměřili na analýzu tematizace migračního diskurzu SPD v období před volbami do Evropského parlamentu v ČR v roce 2019, jednak v rámci televizních debat, jednak na Facebooku. V obecné rovině můžeme za hlavní argumentační strategii hnutí SPD, jež byla identifikována nejen ve sledovaných diskusních pořadech na ČT (médiu veřejné služby), TV Nova a TV Barrandov (komerční televizní

stanice), ale i na sociální síti Facebook, považovat taktiku „stay on message“, opakování identických hesel, požadavků a programových bodů (požadavek na nulovou toleranci nelegální migrace, upozornění na nebezpečí spojená s migrací a islamizací, nazírání na členství ČR v EU jako na příčinu nemožnosti realizovat bezpečnostní politiku na národní úrovni apod.).

K podpoře této obecné strategie byla Okamurou a v případě televizních diskuzí i Davidem několikrát použita přímá citace, resp. parafráze, bodu 23 z *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě* s uvedením jmen českých poslanců Evropského parlamentu, kteří pro přijetí usnesení hlasovali. Odvolávání se na přijetí tohoto dokumentu, který má však pouze doporučující charakter a je nezávazný, což zástupci SPD neuváděli, sloužilo jako jedna z dominantních argumentačních strategií pro podporu tvrzení o nebezpečí migrace pro ČR. Z hlediska výskytů dalších argumentačních strategií ve výrocích představitelů SPD (Okamura a David) se v analyzovaných televizních předvolebních debatách a zkoumaných příspěvcích často vyskytovaly klamné argumenty (zejm. mířené proti osobě a vyvolávající strach a obavy), jež byly podpořené užitím neurčitých kvantifikátorů a odkazy na neověřitelné zdroje a tvrzení. Zaznamenan byl rovněž hyperbolický způsob vyjadřování, demagogické úvahy a výskyt propagandistických taktik (princip opakování, „cejchování“ politické konkurence apod.).

Je tedy možno konstatovat, že zástupci SPD, kteří se zúčastnili televizních debat vysílaných na ČT, TV Nova a TV Barrandov před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, v mnohých případech porušili zásady věcné argumentace a významně narušili (předpokládanou) informační kvalitu výroků, v nichž byl tematizován migrační diskurz.

Tematizace migračního diskurzu byla ostatně velmi častým jevem i na facebookovém profilu předsedy SPD Okamury, což potvrzuje i fakt, že se objevila u 78 % zkoumaných příspěvků. Volby do Evropského parlamentu byly představiteli SPD prezentovány jako referendum o imigraci a EU. Odkazy k migraci bylo možné sledovat hned v několika rovinách, které se vzájemně prolínaly a doplňovaly. Kategorie tematizace migrace na základě výzkumu byly definovány jako: islám/islamizace, imigrace, migranti, imigrantská kultura, zahraniční politika a SPD a její boj proti

migraci. Většina příspěvků byla vystavena na vlastenecké logice, proto není asi příliš překvapivé, že na migraci a islám je touto optikou nazíráno jakožto na hrozbu a problém. Stejně tak jsou dávány do kontextu s terorismem. Migranti jsou v Okamurových statusech vykreslováni jen v negativním světle, nejčastěji jako vrazi a násilníci, a to vše je vystavěno na argumentaci, jež má u sledujících vyvolat pocity strachu a nezbytnosti mobilizace a obrany hranic. K tomu se jim dostává odstrašujících zahraničních příkladů, nejčastěji ze Švédska, Německa a Francie. Obvyklé jsou i výpady a útoky na čelní představitele EU, konkrétně proti Merkelové, Junckerovi, Macronovi či Sorosovi, naopak za svůj boj s migrací jsou zde adorováni politici známi svým krajně pravicovým zaměřením, jako např. M. Le Pen, Salvini či Wilders.

Součástí mobilizace voličské základny je i používání dezinformací.³⁸ To je v případě SPD patrné jednak v manipulativních textech věnujících se destruktivnímu vlivu migrace a islamizace obsahujících celou řadu polopравd, nepřesností a cíleně upravených tvrzení, jednak u vizuálního podpoření daných příspěvků. Snímky tak v kombinaci se zavádějícím obsahem statusů posouvají celkové vyznění sdělení do jiné, nepravdivé roviny percepce, vyvolávají negativní emoční reakce a navozují a podporují pocity strachu či nenávisti. Nabízí se tak prostor k dalšímu výzkumu práce s dezinformacemi u českých politických stran a hnutí s ohledem na komunikovaná témata, a to nejen před dalšími volbami.

Poznámky:

- ¹ Předkládaný text je dílčím výstupem z projektu financovaného z Inter-ního grantového systému Metropolitní univerzity Praha, č. E43-66/2019 a z Vědecko-výzkumného záměru Metropolitní univerzity Praha *Politické vědy, kultura, média, jazyk*, kód projektu 57-01.
- ² Volební účast u voleb do Evropského parlamentu konaných na území ČR ve dnech 24. 5.–25. 5. 2019 činila 28,72 % (Czech Statistical Office, 2019). Jde o třetí nejnižší volební účast po Slovensku a Slovinsku (European Parliament, 2019).
- ³ Srov. např. Czech News Agency, 2019; Balucha, -tš-, 2019. Hnutí SPD získalo ve volbách do Evropského parlamentu 9,14 % hlasů

(216 718 platných hlasů), tudíž dva europoslanecké mandáty – Ing. generálmajor v.v. Hynek Blaško a MUDr. Ivan David (Czech Statistical Office, 2019a).

- ⁴ V období voleb do Evropského parlamentu se hnutí nazývalo *Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura*. V červenci 2019 došlo ke změně názvu na nynější podobu *Svoboda a přímá demokracie (SPD)* (Usnesení..., 2019).
- ⁵ Odborný zájem o analýzu komunikační strategie SPD se neomezuje na české akademické prostředí, tématu se věnovali i slovenští akademici – srov. např. Seresová, 2018: 118, která uvádí, že „Medzi hlavné témy, ku ktorým sa Okamura vyjadruje, patrí predovšetkým problém migrantov a všetko, čo s tým súvisí, ďalej presadenie programu SPD vo vláde, ohováranie politických strán a novinárov, problematika Európskej únie a mnoho ďalších. Dále srov. např. Smolík, 2018.
- ⁶ TV Prima do analýzy zahrnuta nebyla, neboť v období před volbami do Evropského parlamentu v ČR neodvysílala žádnou politickou debatu, která by byla explicitně označena za předvolební a/nebo by se jí zúčastnil zástupce hnutí SPD.
- ⁷ Označení „klamné argumenty“ přejímáme od Krause (2010). U jiných autorů se setkáváme s termíny „chybná argumentace“ (Švandová, 1999), „nevěcná argumentace“ (Klapetek, 2008: 106; Lotko, 2009, s. 132), „kvaziargumentace“ (Bokr, Svatek, 2000: 157–158), argumentace „neetická“, „nepravá“ či „klamná“ (Saicová Římalová, 2014, s. 48).
- ⁸ Jednalo se o speciální vydání pravidelného diskusního pořadu *Napřímo*, který byl vysílán na internetovém portálu komerční stanice TV Nova 9. 5. 2019 (Napřímo, 2019). V tomto případě se jednalo o jeden z dílů ze série předvolebních debat s předsedy osmi parlamentních stran. Tato předvolební debata byla vybrána jako první z toho důvodu, že šlo – z hlediska chronologie – o první předvolební diskusi, která byla dávána do přímé souvislosti s volbami do Evropského parlamentu.
- ⁹ O tom bude podrobněji pojednáno v podkapitole tohoto příspěvku „*SPD a tematizace migrace ve facebookových příspěvcích před volbami do Evropského parlamentu*“.
- ¹⁰ K nazírání na propagandu v kontextu politické psychologie (vliv médií na rozhodování voličů apod.) srov. Cottam et al., 2004, s. 125–152.

- ¹¹ V podobném duchu hovořil o dočasné migraci cizinců za účelem pracovního povolení lídr hnutí SPD David, který byl hostem *Arény Jaromíra Soukupa* vysílané 7. 5. 2019 na TV Barrandov (Aréna J. Soukupa, 2019). Konkrétně zde David uvedl, že „My nemáme vůbec nic proti lidem, kteří jsou schopni se tady pracovně uplatnit a mají rozhodně v úmyslu se tady chovat takovým způsobem, aby to bylo pro naše občany přijatelné. A samozřejmě nestojíme o to, aby sem přicházeli lidé, kteří jsou netolerantní, kteří jsou expanzivní a agresivní“ (Aréna J. Soukupa, 2019). Vzhledem k tomu, že tato debata nebyla explicitně označena za předvolební a vzhledem k jednomu případu tematizace migrace, nebyla debata do naší studie zařazena (Aréna J. Soukupa, 2019).
- ¹² Tato technika je Okamurou používána delší dobu – srov. např. článek *Tomio Okamura: Nulová tolerance migrace* na webu SPD ze 4. 11. 2016 (Okamura, 2016), rozhovor s Okamurou uveřejněný na webu ČT24 v roce 2018 (-jh-, 2018) ad.
- ¹³ Pro zajímavost dodáváme, že na webu tn.nova.cz byl výrok o tom, že v Japonsku je nulová tolerance migrace v článku *Debata s Okamurou: Deset výroků, sedm lží! Kdy mluvil pravdu?* označen za „neověřitelný/sporný“ (-epa-, 2019).
- ¹⁴ Kompletní znění *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o základních právech lidí afrického původu v Evropě* (2018/2899 (RSP)) je online dostupné zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0239_EN.html. Znění úryvku, který byl Okamurou použit jako součást jeho argumentační strategie, je následující: „*The European Parliament Calls on the Commission and the Member States to ensure – taking into account existing legislation and practices – safe and legal avenues for migrants, refugees and asylum seekers to enter the EU*“ (European Parliament..., 2019).
- ¹⁵ Konečná pro podporu vyjádření svého nesouhlasného stanoviska užila argumentaci ve formě odkazu na výše zmíněný článek *Debata s Okamurou: Deset výroků, sedm lží! Kdy mluvil pravdu?* z webu tn.cz, který byl uveřejněn den po odvysílání analyzované debaty a v němž bylo mj. uvedeno, že: „Evropský parlament přijal usnesení o základních právech lidí afrického původu v Evropě. Usnesení je však pro členské

státy nezávazné, je to pouze jakési doporučení nebo zdůraznění problému. Zmíněné usnesení navíc hovoří o lidech afrického původu, kteří ale mají občanství EU a jsou v členských státech diskriminováni, ne o migrantech přicházejících z Afriky. Europoslanci o usnesení hlasovali v březnu. Lídrem hnutí ANO pro letošní volby navíc není Martina Dlabajová, ale Dita Charanzová“ (-epa-, 2019).

¹⁶ Záznam této televizní debaty je online dostupný zde: <https://tn.nova.cz/clanek/sledujte-debatu-lidru-kandidatek-presvedci-vas-na-posledni-chvili.html>.

¹⁷ Za zajímavou lze považovat skutečnost, že byt byl David lídrem kandidátní listiny, na všech předvolebních billboardech se objevoval především Okamura a David byl jen na některých z nich (Charvát, Maškarinec, 2020, s. 75).

¹⁸ Této superdebaty se kromě Davida z SPD zúčastnili: Dita Charanzová (hnutí ANO), Marcel Kolaja (Česká pirátská strana) Pavel Poc (ČSSD), Kateřina Konečná (KSČM), Pavel Svoboda (KDU-ČSL), Jan Zahradil (ODS), Stanislav Polčák (koalice STAN a TOP09).

¹⁹ Operování hrozbami je současně typickým prostředkem persvaze (Szymanek, 2003: 241).

²⁰ Kompletní znění této předvolební debaty je online dostupné zde: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/219411033180516-predvolebni-debata>.

²¹ V případě kvaziargumentačního postupu *argumentum ad hominem* jde o „osobní slovní útok na protivníka (...), vyslovení pro protivníka urážlivých nebo znevažujících úvah, nadávek, kleteb apod.“ s cílem možného „rozzlobení protivníka (...), pošpinění osoby protivníka v očích diváků či veřejnosti“ apod. (Szymanek, 2003, s. 57–58).

²² Kompletní znění této předvolební debaty je online dostupné zde: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/219411033150523-debata-o-vztahu-narodni-a-unijni-politiky/>.

²³ Srov. např. Zprávu předsedy hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) k aktuální politické situaci uveřejněnou na webu hnutí SPD 31. 12. 2019, v níž je – mj. – uvedeno, že „V roce 2020 bude hnutí SPD pokračovat v rozhodném odporu proti migrační politice a diktátu EU. Jsme jediná, kdo se nebojí označit islamizaci Evropy za zásadní bezpečnostní

riziko pro naši zem. Budeme nadále prosazovat přímou demokracii, neboť svoboda a demokracie musí sloužit lidem, a ne elitám“ (Zpráva předsedy..., 2019).

- ²⁴ Kompletní znění této předvolební debaty je online dostupné zde: <https://www.barrandov.tv/video/155059-arena-jaromira-soukupa-21-5-2019>.
- ²⁵ Kompletní znění této předvolební debaty je online dostupné zde: <https://www.barrandov.tv/video/155960-duel-jaromira-soukupa-22-5-2019>.
- ²⁶ Dalšími hosty byli: M. Peksa – poslanec EP, kandidát za Piráty do euro-parlamentu; K. Konečná – poslankyně EP, lídryně kandidátky KŠČM do europarlamentu; P. Poc – bývalý europoslanec, lídr kandidátky ČSSD do EP a K. Dostálová – hnutí ANO 2011, ministryně pro místní rozvoj. V této televizní debatě, kterou moderoval generální ředitel TV Barrandov, Jaromír Soukup, došlo při představování Okamury k porušení požadavku na neutralizační postoj moderátora. Způsob Okamurova představení J. Soukupem vybočuje z očekávaného komunikačního rámce, neboť uvedení hostů bývá v politických diskusních pořadech stručné a věcné (Hoffmannová 2013, s. 193), o čemž v tomto případě není možné hovořit: „Co by to bylo za Arénu, kdyby nepřišel člověk, který to z popeláře a prodavače popcornu v kině dotáhl až na pozici místopředsedy Sněmovny. No jo, Tomio Okamura“ (Aréna J. Soukupa, 2019a).
- ²⁷ K užití intenzifikátorů „vždy“ a „nikdy“, výrazových prostředků pro podporu stylu persvazivního textu, srov. např. Hoffmannová, 2002, s. 314–315.
- ²⁸ K reflexi výpadů Okamury vůči muslimům v zahraničních médiích srov. např. článek Okamura je kuriózní tváří české xenofobie, píše The Washington Post (Hájek, 2015).
- ²⁹ Populismus se v posledních desetiletích se stal jedním z významných proudů v politice západních (a v současné době i evropských) demokracií (srov. Aalberg, de Vreese, 2017, s. 3; Taggart, 2000, s. 73–84; Taggart, 2004, s. 282; Mudde, 2004, s. 542). Populistické strany zaznamenávají volební úspěchy. Ačkoli se populismus obecně objevuje v komunikaci politických aktérů na obou koncích pravo-levého politického spektra a z řad opozičních stran (Ernst et al., 2017, s. 1348), bývá spojován zejména s extrémně pravicovými politickými stranami (Aalberg, de

Vreese, 2017, s. 6; Kubát, 2016, s. 18; Lipiński, Stępińska, 2019, s. 78). V českém stranickém systému tento prostor víceméně obsadila SPD. Přestože sama odmítá nálepku krajně pravicové strany, tématy svého zaměření a výběrem partnerů se k této pozici přihlásila (Svačinová, 2018, s. 210).

³⁰ Je aktivní jak na Facebooku, Twitteru a YouTube, tak jako autor vlastního blogu.

³¹ Jen pro představu, Andrej Babiš, téhož času předseda vlády, má o 100 tisíc sledujících na svém facebookovém profilu méně. Nicméně nutno podotknout, že Okamurův profil fungoval již v době, kdy byl účastníkem populární show Den D na ČT, kde působil jako investor. A následně stejný profil používal Okamura i během prezidentské kampaně. Navíc je v posledních měsících zaznamenán pokles sledujících.

³² Údaj datovaný k září 2018.

³³ Celosvětově měsíčně Facebook využívají 2,2 miliardy lidí (-mav-, 2018). Široký dosah sociálních sítí je jedním z důvodů, proč se staly ideální platformou pro politickou populistickou komunikaci (viz Postill, 2018: 755; Lipiński, Stępińska, 2019, s. 78). Jedná se o nenákladný způsob komunikace během celého volebního období (Bobba, 2018).

³⁴ Samozřejmě tak nelze činit zcela výlučně.

³⁵ Pro zajímavost – 21. května 2019 se na profilu objevilo dokonce 12 statusů.

³⁶ O tom jsme se více rozepsali výše.

³⁷ Problematika migrace je vyobrazena ve zhruba 10 % vizuální komunikace T. Okamury.

³⁸ Dezinformace spadá mezi typy černé propagandy.

Literatura:

AALBERG, T., DE VREESE, CLAES, H. Introduction: Comprehending Populist Political Communication. In AALBERG, T. et al. (eds.) *Populist Political Communication in Europe*. New York: Routledge, 2017, pp. 3–11.

Aréna J. Soukupa. TV Barrandov, 7. 5. 2019. 21:00. Dostupné také z: <https://www.barrandov.tv/video/153657-arena-jaromira-soukupa-7-5-2019>.

- Aréna J. Soukupa. TV Barrandov, 21. 5. 2019a. 21:00 Dostupné také z: <https://www.barrandov.tv/video/155059-arena-jaromira-soukupa-21-5-2019>.
- BALUCHA, M. *Počty uprchlíků přicházejících do Evropy klesají. Přesto jsou tématem nadcházejících eurovoleb*. Získané z Český rozhlas Radiožurnál <https://radiozurnal.rozhlas.cz/pocty-uprchliku-prichazejicich-do-evropy-klesaji-presto-jsou-tematem-7937490>.
- BARTOŠEK, J. *Jazyk současné české politiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1993.
- BĚDNAŘÍKOVÁ, B., JÍLEK, V. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015.
- BLAŽEK, J. Evropa: Migrace, sekuritizace, emancipace. *Mezinárodní politika* 8. Získané 29. 11. 2019, z <https://www.iir.cz/article/evropa-migrace-sekuritizace-emancipace>.
- BLINKOVÁ, K. *Vysílání České televize před volbami nabídne debaty českých i evropských politických špiček* [Tisková zpráva]. 29. 4. 2019. Získané z <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=8867>.
- BOBBA, G. Social Media Populism: Features and 'likeability' of Lega Nord Communication on Facebook. *European Political Science*, <https://doi.org/10.1057/s41304-017-0141-8>.
- BOKR, J., SVATEK, J. *Základy logiky a argumentace pro zájemce o umělou inteligenci, filozofii, práva a učitelství*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000.
- CEMPER, J. *Jak je to s Usnesením o základních právech lidí afrického původu v Evropě?* 10. 5. 2019. Získané z <https://manipulatori.cz/jak-je-to-s-usnesenim-o-zakladnich-pravech-lidi-africkeho-puvodu-v-evrope/>.
- CRAIG, S. C. *Political Science and Political Management*. In: *Routledge Handbook of Political Management*. Thousand Oaks: Sage, 2010.
- CZECH NEWS AGENCY. Migrace je prioritou eurovoleb, Středoevropané nechtějí smíšené obyvatelstvo, prohlásil Orbán. *iRozhlas.cz*, 2019. Získané z https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/viktor-orban-evropska-unie-volby_1905081737_jak.
- CZECH NEWS AGENCY. „Okamura lže.“ Komunistka Konečná chystá žalobu na předsedu SPD. *Echo.24*, 2019a. Získané z <https://echo24.cz/a/S7pU4/okamura-lze-komunistka-konecna-chysta-zalobu-na-predsedu-spd>.
- CZECH STATISTICAL OFFICE. *Volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 24. 05.–25. 05. 2019*. Získané 23. 7. 2019, z <https://volby.cz/pls/ep2019/ep?xjazyk=CZ>, 2019.
- CZECH STATISTICAL OFFICE (2019a). *Volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 24. 05.–25. 05. 2019*. Jmenné

- seznamy. Získané 23. 7. 2019, z <https://www.volby.cz/pls/ep2019/ep2111?xjazyk=CZ & xv=2 & xt=1 & xstrana=28>. 2019a.
- COTTAM, M. et al. *Introduction to Political Psychology*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2014.
- ČTK. Policie loni zadržela 4992 cizinců, kteří v Česku pobývali nelegálně. Nejvíce bylo opět Ukrajinců. *iRozhlas.cz* [online], 26. 7. 2019 [cit. dne 2019-12-02]. Dostupné z [www: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/policie-nelegalni-pobyt-cizinci-zprava-ministerstva-vnitra-migrace_1907260753_jgr/](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/policie-nelegalni-pobyt-cizinci-zprava-ministerstva-vnitra-migrace_1907260753_jgr/), 2019.
- Debata o vztahu národní a unijní politiky*. (2019). ČT24, 23. 5. 2019. 20:00. Dostupné také z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/219411033150523-debata-o-vztahu-narodni-a-unijni-politiky>.
- DIJK, T. Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach. In WODAK, R., MEYER, M. *Methods for Critical Discourse Analysis*. London: Sage, 2009, pp. 62–86.
- DRUCKAMN, J. N. The Power of Television Images: The First Kennedy-Nixon Debate Revisited. *The Journal of Politics*, 2003, Vol. 65, Nr. 2, pp. 559–571.
- Duel J. Soukupa*. TV Barrandov, 22. 5. 2019. 21:15. Dostupné také z: <https://www.barrandov.tv/video/155960-duel-jaromira-soukupa-22-5-2019>.
- EDMÜLLER, A., WILHELM, T. *Manipulationstechniken: Erkennen und abwehren*. Freiburg: Haufe-Lexware GmbH & Co, 2019.
- epa-. *Debata s Okamurou: Deset výroků, sedm lží! Kdy mluvil pravdu?* 10. 5. 2019. Získáno z: <https://tn.nova.cz/clanek/debata-s-okamurou-podivejte-se-v-kolikapripadech-lhal.html>, 2019.
- ERNST, N. et al. Extreme Parties and Populism: An Analysis of Facebook and Twitter Across Six Countries. *Information, Communication & Society*, 2017, Vol. 20, Nr. 9, pp. 1347–1364.
- European Parliament. *2019 European election results*. Získané 29. 8. 2019, z <https://election-results.eu/czechia>, 2019
- European Parliament resolution of 26 March 2019 on fundamental rights of people of African descent in Europe*. Získané 25. 9. 2019, z https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0239_CS.html, 2019
- GREPL, M. Výstavba citové stránky výpovědi. In *Emocionálně motivované aktualizace v syntaktické struktuře výpovědi*. *Spisy University J. E. Purkyně v Brně, Filosofická fakulta = Opera Universitatis Purkynianae Brunensis, Facultas philosophica*; 113. Brno: Universita J. E. Purkyně, 1967, s. 31–124.
- GREPL, M. Vyjadřování tzv. voluntativní modality v novodobé češtině. In *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. A, Řada jazykovědná, 1972, roč. 21, č. A20, s. 143–150.

- GREPL, M. et al. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995.
- GREPL, M. Modalita jistotní. In NEKULA, M. et al. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 267–268.
- HAGEN, J. *Informationsqualität von Nachrichten: Meßmethoden und ihre Anwendung auf die Dienste von Nachrichtenagenturen*. Opladen: Springer-Verlag, 1995.
- HÁJEK, A. *Okamura je kuriózní tváří české xenofobie, píše The Washington Post*. iDNES.cz. Získané z https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/okamura-the-washington-post.A150106_125045_zahranicni_aha, 2015.
- HANLEY, S. Dynamics of new party formation in the Czech Republic 1996–2010: looking for the origins of a „political earthquake“. In *East European Politics*, 2012, Vol. 28, Nr. 2, pp. 119–143.
- HANLEY, S, SIKK, A. Economy, corruption or floating voters? Explaining the breakthroughs of anti-establishment reform parties in eastern Europe. In *Party Politics*, 2016, Vol. 22, Nr. 4, pp. 522–533. <https://doi.org/10.1177/1354068814550438>.
- HAUGHTON, T., DEEGAN-KRAUSE, K. Hurricane Season: Systems of Instability in Central and East European Party Politics. In *East European Politics and Societies and Cultures*, 2015, Vol. 29, Nr. 1, pp. 61–80.
- HAUGHTON, T., NOVOTNÁ, T., DEEGAN-KRAUSE, K. The 2010 Czech and Slovak Parliamentary Elections: Red Cards to the „Winners“. In *West European Politics*, 2011, Vol. 34, Nr. 2, pp. 394–402.
- HAVLÍK, V, HLOUŠEK, V. Dr. Jekyll and Mr. Hyde: The Story of the Populist Public Affairs in the Czech Republic. In *Perspectives on European Politics and Society*, 2014, Vol. 15, Nr. 4, pp. 552–570.
- HYNČICA, P., MAŠKARINEC, P., NOVOTNÝ, L. *Euroskepticismus ve střední Evropě*. Praha: Academia, 2016.
- HIRSCHOVÁ, M. *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013.
- HOFFMANNOVÁ, J. Persvaze. In NEKULA, M. et al. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 314–315.
- HOFFMANNOVÁ, J. Televizní rozhovory publicistické a zábavní: některé společné strategie. In ČMEJRKOVÁ, S. et al. *Styl mediálních dialogů*. Praha: Academia, 2013, s. 176–195.
- HUANG, Y. *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press, 2014.
- CHARVÁT, J., JUST, P. *Krize politického stranictví a noví straničtí aktéři v české politice*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2016.
- CHARVÁT, J., MAŠKARINEC, P. *Volby do Evropského parlamentu v Česku v roce 2019: stále ještě druhořadé volby?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2020.

- CHARVÁT, J., MAŠKARINEC, P. The Middle Class and Changes in Voting Behaviour. In TUNGUL, L. et al. *Middle Class at a Crossroads*. Přerov: Wilfried Martens Centre for European Studies, Topaz, 2019, pp. 61–72.
- jh-. *Tomio Okamura v rozhovoru pro ČT24: Rasismus je to nejodpornější, co znám, osobně se mě dotýká*. Získané 23. 7. 2019, z <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2585353-tomio-okamura-v-rozhovoru-pro-ct24-rasismus-je-nejodpornejsi-co-znam-osobne-se-me>, 2018.
- JÍLEK, V. *Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009.
- JÍLEK, V. et al. *Jazyk moderátorů Událostí, hlavního zpravodajského pořadu České televize*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016.
- KADLEC, M. Fotofetišista Tomio Okamura aneb příběh jedné fotografie. *Manipulátoři.cz* [online], 20. 5. 2019 [cit. dne 2019-11-27]. Dostupné z www: <<https://manipulatori.cz/fotofetisista-tomio-okamura-aneb-pribeh-jedne-fotografie/>>.
- KLAPETEK, M. *Komunikace, argumentace, rétorika*. Praha: Grada, 2008.
- KLAPKO, D. Diskursivní analýza a její využití ve výzkumu edukačních jevů. *Pedagogická orientace*, 2016, Vol. 26, No. 3, pp. 379–414.
- KLÍMA, M. *Od totality k defektní demokracii: Privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015.
- KONEČNÁ, K. [Okamura lže!!! TV Nova mi dává za pravdu. KSČM nehlasovala pro migranty z Afriky. Odmítejme věřit lžím SPD]. In: Facebook, 10. 5. 2019. Dostupné z: https://www.facebook.com/search/top/?q=KS%C4%8CM%20nehlasovala%20%22pro%20migranty%20z%20Afriky%22&epa=SEARCH_BOX.
- KOPEČEK, L., SVAČINOVÁ, P. Kdo rozhoduje v českých politických stranách? Vzestup nových politických podnikatelů ve srovnávací perspektivě. *Středoevropské politické studie*, 2015, Vol. 17, No. 2, pp. 178–211.
- KOTTOVÁ, A. ‚Dvojitá dezinformace, manipulativní mix.‘ Během voleb se u Okamury objevila roky stará fotka muslimů. *iRozhlas.cz* [online], 20. 5. 2019 [cit. dne 2020-06-10]. Dostupné z www: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-spd-dezinformace-manipulace-facebook-eurovolby-2019_1905301307_ako>.
- KOUKOLÍK, F. *Mocenská posedlost*. Praha: Karolinum, 2010.
- KOUKOLÍK, F., DRTILOVÁ, J. *Vzpoura deprivantů: nestvůry, nástroje, obrana*. Praha: Galén, 2006.
- KRAUS, J. Vyjadřování polemičnosti a významových opozic v politickém diskurzu. In ČMEJRKOVÁ, S., HOFFMANNOVÁ, J. (eds.) *Jazyk, média, politika*. Praha: Academia, 2003, s. 13–39.

- KRAUS, J. *Rétorika a řečová kultura*. Praha: Karolinum, 2010.
- KUBÁČEK, J. Propaganda. In HALADA, J. (ed.) *Marketingová komunikace a public relations: Výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum, 2015, s. 78–79.
- KUBÁT, M. Úvod do studia populismu. In KUBÁT, M., MEJSTŘÍK, M., KOCIAN, J. (eds.) *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum, 2016, s. 12–23.
- KUBÁT, M., MEJSTŘÍK, M., KOCIAN, J. (eds.) *Populismus v časech krize*. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2016.
- LIPÍŇSKI, A., STĘPIŇSKA, A. Polish Right-Wing Populisms in the Era of Social Media. *Problems of Post-Communism*, 2019, Vol. 66, No. 1, pp. 71–82.
- LOTKO, E. *Kapitoly ze současné rétoriky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004.
- MAURER, M., REINEMANN, C. *Schröder gegen Stoiber. Nutzung, Wahrnehmung und Wirkung der TV-Duelle*. Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2003.
- MAAREK, P. J. *Campaign Communication and Political Marketing*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2011.
- mav-. Facebook má v Česku 5,1 milionu uživatelů. *MediaGuru* [online], 19. 9. 2018 [cit. dne 2019-03-04]. Dostupné z <https://www.mediaguru.cz/clanky/2018/09/facebook-ma-v-cesku-5-1-milionu-uzivatelu/>.
- McQUAIL, D. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016.
- MOLÁČEK, J., TVRDOŇ, J. Švédsko je Francie, Anglie je Kašmír a z odborářů se stali migranti. Okamurův manipulativní zeměpis. *denikn.cz* [online], 20. 2. 2020 [cit. dne 2020-06-10]. Dostupné z <https://denikn.cz/289678/svedsko-je-francie-anglie-je-kasmir-a-z-odboraru-se-stali-migranti-okamuruv-manipulativni-zemepis/>.
- MUDDE, C. *Populist radical right parties in Europe*. New York: Cambridge University Press, 2007.
- MUDDE, C. The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 2004, Vol. 39, pp. 542–563.
- Ministerstvo vnitra ČR. Čtvrtletní zpráva o migraci – I. 2019. *Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace* [online], I. 2019 [cit. dne 2019-11-27]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx/>.
- Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2018*. 2019. Získané z <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>.

- Ministerstvo vnitra ČR. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situční zpráva za 2. čtvrtletí 2019*. 2019a. Získané z <https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>.
- MEPs. *European Parliament* (nedatováno). Získané z https://www.europarl.europa.eu/meps/cs/197556/IVAN_DAVID/home.
- Napřímo. Předvolební debata Napřímo s Tomiem Okamurou. TN.cz, 9. 5. 2019. Získané z: <https://tn.nova.cz/clanek/spd-chce-reformu-eu-jak-to-hodla-udelat-odpovi-okamura.html>.
- NEJEDLÝ, P. „Sluníčkář“. *Naše řeč*, 2017, roč. 100, č. 2, s. 109–111.
- OKAMURA, T. *Tomio Okamura: Nulová tolerance migrace*. Získané 8. 5. 2020, z <https://www.spd.cz/novinky/tomio-okamura-nulova-tolerance-migrace>.
- NOVELLI, E., JOHANSSON, B. European Elections Monitoring Center. In NOVELLI, E., JOHANSSON, B. (eds.) *2019 European Elections Campaign: Images, Topics, Media in the 28 Member States*. Brusel: European Union, 2019, pp. 13–30.
- OKAMURA, T. In *Facebook* [online]. Dostupné z [www://https://www.facebook.com/tomio.cz/](https://www.facebook.com/tomio.cz/).
- OKAMURA, T. [Další sluníčkářská zoufalost...]. In *Facebook* [online]. 10. 5. 2019. Získané z https://www.facebook.com/tomio.cz/posts/2560622903948509?__tn__=K-R.
- OLIVA, K. Kvantifikátor. In KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (eds.) *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Získané 15. května 2020, z <https://www.czechency.org/slovník/KVANTIFIKÁTOR>.
- POSTILL, J. Populism and Social Media: A Global Perspective. *Media, Culture & Society*, 2018, Vol. 40, No. 5, pp. 754–765.
- PROKOPOVÁ, K. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.
- REISIGL, M., WODAK, R. *Discourse and discrimination: rhetorics of racism and antisemitism*. London: Routledge, 2001.
- SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, L. *Pragmatika. Studijní příručka*. Praha: Karolinum, 2014.
- SERESOVÁ, K. Politický jazyk českých populistů. In ŠTEFANČÍK, R. (ed.) *Jazyk a politika. Na pomezí lingvistiky a politologie III*. Bratislava: EKONÓM, 2018, s. 117–123.
- SCHOPENHAUER, A. *Eristická dialektika, čili, Umění dostati v každé debatě za pravdu*. Praha: Pokrok, 1927.
- SMOLÍK, J. Populismus je... In ŠTEFANČÍK, R. (ed.) *Jazyk a politika. Na pomezí lingvistiky a politologie III*. Bratislava: EKONÓM, 2018, s. 101–116.

- SMOLÍK, J. Politická propaganda jako specifický styl komunikace... In ŠTEFANČÍK, R. (ed.) *Jazyk a politika. Na pomezí lingvistiky a politologie IV*. Bratislava: EKO-NÓM, 2019, s. 175–186.
- STULÍK, O., KRČÁL, P. Surfování na migrační vlně v době populismu: Sekuritizace migrace ze strany poslanců Parlamentu České republiky. In *Acta Politologica*. 2017, roč., 11, č. 2, s. 1–17.
- ŠVAČINOVÁ, P. Poučení z chyb Úsvitu: Svoboda a přímá demokracie. In KOPEČEK, L. a kol. *Já platím, já rozhoduji! Politici podnikatelé a jejich strany*. Brno: B & P Publishing, 2018, s. 179–219.
- SZYMANEK, K. *Umění argumentace. Terminologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 2003.
- ŠTĚDRŮŇ, B. et al. *Politika a politický marketing*. Praha: C. H. Beck, 2013.
- ŠVANDOVÁ, B. Chybné argumenty. In: Jelínek, M. et al. *Argumentace a umění komunikovat*. Brno: Pedagogická fakulta Masarykova univerzita, 1999, s. 135–184).
- TAGGART, P. *Populism*. Philadelphia: Open University Press, 2000.
- TAGGART, P. Populism and Representative Politics in Contemporary Europe. *Journal of Political Ideologies*, 2004, Vol. 9, No. 3, pp. 269–288.
- TOMEČEK, L. HOAX: Švédové vzdávají integraci. Žákům přidají intenzivnější výuku arabštiny. *Manipulátoři.cz* [online], 14. 5. 2019 [cit. dne 2019-11-27]. Dostupné z www: <<https://manipulatori.cz/hoax-svedove-vzdavaji-integraci-zakum-pridaji-intenzivnejsi-vyuku-arabstiny/?fbclid=IwAR2vsLR2prq-DQEVfs1EEEnqoEHHRdid76jtGYvMAa4LyAxNHFLF4UtELybQ/>>.
- Usnesení ze VI. celostátní konference hnutí SPD*. Získané 15. 8. 2019, z <https://www.spd.cz/uploads/stranky/6/dokumenty/usneseni-ze-vi-celostatni-konference.pdf>.
- VESELÝ, V. Lexikální sémantika neurčitých kvantifikátorů v současné češtině. In *Slovo a slovesnost*, 2009, Vol. 70, No. 3, pp. 175–192.
- Volby do Evropského parlamentu 2019. Předvolební debata*. (2019). ČT24, 16. 5. 2019. 20:00. Dostupné také z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10997918455-mimoradne-porady-ct24/219411033180516-predvolebni-debata/>.
- WESTERSTÅHL, J. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*, 1983, Vol. 10, pp. 403–424.
- WOLF, B., KOCH, T. Bedeutung visueller und verbaler Informationen bei der Beurteilung politischer Kandidaten in TV-Duellen: Eine Bestandaufnahme. In HASCHKE, J. F., MOSER, A. M. (Hrsg.) *Politik – Deutsch, Deutsch – Politik: Aktuelle Trends und Forschungsergebnisse*. Beiträge zur 6. Fachtagung des DFPK. Berlin: Frank & Timme, 2011, s. 59–74.
- WOODS, J., WALTON, D. A. *Argument. The logic of the fallacies*. Toronto: McGraw-Hill Ryerson, 1982.

WOODS, J. *The Death of Argument: Fallacies in Agent Based Reasoning*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2004.

Závěrečná superdebata lídrů kandidátek osmi parlamentních stran. (2019). Nova 2, 23. 5. 2019. Dostupné také z: <https://tn.nova.cz/clanek/sledujte-debatu-lidru-kandidatek-presvedci-vas-na-posledni-chvili.html>.

Zpráva předsedy hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) k aktuální politické situaci. (2019). Získané z 8. července 2020, z <https://www.spd.cz/novinky/7074-zprava-predsedy-hnuti-svoboda-a-prima-demokracie-spd-k-aktualni-politicke-situaci>.

ŽAŽA, S. Voluntativní modalita. In KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (eds.) *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Získané 12. 5. 2020, z https://www.czechency.org/slovník/VOLUNTATIVNÍ_MODALITA.

Kontakt na autory příspěvku:

Mgr. Denisa Charvátová
Katedra mediálních studií
Metropolitní univerzita Praha
Dubečská 900/10
100 31 Praha 10
email: RYCOD9AX@student.mup.cz

Mgr. Eva Niklesová, Ph.D.
Katedra mediálních studií
Metropolitní univerzita Praha
Dubečská 900/10
100 31 Praha 10
e-mail: eva.niklesova@mup.cz